

แผนพัฒนากาแฟแห่งชาติ

ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2568 – 2575

กรมวิชาการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนพัฒนาภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๕

คณะผู้จัดทำ :

คณะอนุกรรมการพืชสวน

คณะทำงานพืชกาแฟ

นางสุภาภรณ์ สาชาติ

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

สถาบันวิจัยพืชสวน

นางสาวมณีทิพย์ ชุนทอง

นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

สถาบันวิจัยพืชสวน

นางสาวสายชล โนนสุวรรณ

นักวิชาการเกษตร

สถาบันวิจัยพืชสวน

นางสาวรณัญญา น้อยฉิม

พนักงานประจำสำนักงาน

สถาบันวิจัยพืชสวน

นางสาวจุฬารัตน์ ชุ่มใจ

พนักงานประจำห้องทดลอง

สถาบันวิจัยพืชสวน

นางสาวรัตนา นรินทร์

นักวิชาการเกษตร

สถาบันวิจัยพืชสวน

นางสาวสุกิสรา ขวัญพรหม

นักวิชาการเกษตร

สถาบันวิจัยพืชสวน

สงวนลิขสิทธิ์ :

สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร

๕๐ พหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทร. ๐-๒๕๗๙-๐๕๘๓, ๐-๒๙๔๐-๕๔๘๔ โทรสาร ๐-๒๕๖๑-๔๖๖๗

ปก/รูปเล่ม : นางสาวมณีทิพย์ ชุนทอง

นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

สถาบันวิจัยพืชสวน

นางสาวมารีษา โนนชัยวงศ์

นักวิชาการเกษตร

สถาบันวิจัยพืชสวน

แผนพัฒนากาแฟแห่งชาติ

ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2568 – 2575

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	1
1. หลักการและเหตุผล	6
2. สถานการณ์การผลิตและการตลาด	7
2.1 สถานการณ์กาแฟของโลก	
2.2 สถานการณ์กาแฟของไทย	
3. ประเด็นปัญหา	21
3.1 ด้านการตลาด	
3.2 ด้านการผลิตและลดต้นทุนการผลิต	
3.3 ด้านการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม	
3.4 ด้านการวิจัยและพัฒนา	
3.5 ด้านบริหารและการจัดการ	
4. ความท้าทายในอนาคต	25
4.1 ด้านการตลาด	
4.2 ด้านการผลิตและลดต้นทุนการผลิต	
4.3 ด้านการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม	
4.4 ด้านการวิจัยและพัฒนา	
4.5 ด้านบริหารและการจัดการ	
5. การวิเคราะห์สถานการณ์กาแฟ ภายใต้เงื่อนไขการค้าเสรี	29
6. การวิเคราะห์ TOWS Matrix	32
6.1 กลยุทธ์เพิ่มศักยภาพหรือมาตรการเชิงรุก	
6.2 กลยุทธ์สร้างภูมิคุ้มกันหรือมาตรการป้องกัน	
6.3 กลยุทธ์เร่งพัฒนาหรือมาตรการแก้ไข	
6.4 กลยุทธ์แก้วิกฤตหรือมาตรการตั้งรับ	
7. วิสัยทัศน์	34
8. พันธกิจ	34
9. เป้าหมายในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพัฒนากาแฟแห่งชาติ	34

	หน้า
10. แนวทางพัฒนากาแฟไทย	36
10.1 กลยุทธ์ที่ 1 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อการพัฒนาคุณภาพผลผลิตกาแฟที่เติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	37
- เป้าประสงค์	
- แนวทางการพัฒนา	
- แผนปฏิบัติการภายใต้กลยุทธ์ที่ 1	
10.2 กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์และสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้ากาแฟและเพิ่มรายได้ แก่เกษตรกร	45
- เป้าประสงค์	
- แนวทางการพัฒนา	
- แผนปฏิบัติการภายใต้กลยุทธ์ที่ 2	
10.3 กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาด้านการตลาดโดยเน้นที่ตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าตลาดกาแฟคุณภาพ และ ตลาดอัตลักษณ์ด้วยความเชี่ยวชาญและนวัตกรรม	50
- เป้าประสงค์	
- แนวทางการพัฒนา	
- แผนปฏิบัติการภายใต้กลยุทธ์ที่ 3	
10.4 กลยุทธ์ที่ 4 เสริมสร้างศักยภาพงานวิจัยและ พัฒนาการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพิ่มคุณค่า มูลค่ากาแฟตลอดห่วงโซ่คุณค่า	58
- เป้าประสงค์	
- แนวทางการพัฒนา	
- แผนปฏิบัติการภายใต้กลยุทธ์ที่ 4	
10.5 กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาด้านการบริหารจัดการที่ทันสมัย สมรรถนะสูงบนธรรมาภิบาล	69
- เป้าประสงค์	
- แนวทางการพัฒนา	
- แผนปฏิบัติการภายใต้กลยุทธ์ที่ 5	

	หน้า
11. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	74
12. การขับเคลื่อนแผนพัฒนากาแพแห่งชาติ	74
13. ปัจจัยความสำเร็จของแผนพัฒนากาแพแห่งชาติ	74
ภาคผนวก	75

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ผลผลิตกาแฟของโลก ปี 2562/63 – 2566/67	8
ตารางที่ 2 ผลผลิตกาแฟพันธุ์อะราบิกาของโลก ปี 2562/63 – 2566/67	8
ตารางที่ 3 ผลผลิตกาแฟพันธุ์โรบัสตาของโลก ปี 2562/63 – 2566/67	9
ตารางที่ 4 ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโลก ปี 2562/63 – 2566/67	9
ตารางที่ 5 ราคาเมล็ดกาแฟดิบ ปี 2562/63 – 2566/67	10
ตารางที่ 6 ปริมาณการส่งออกเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2562/63 – 2566/67	11
ตารางที่ 7 ปริมาณการส่งออกเมล็ดกาแฟของโลก ปี 2562/63 – 2566/67	11
ตารางที่ 8 ปริมาณการส่งออกกาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2562/63 – 2566/67	12
ตารางที่ 9 ปริมาณการนำเข้ากาแฟและกาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2562/63 – 2566/67	13
ตารางที่ 10 ปริมาณการนำเข้าเมล็ดกาแฟของโลก ปี 2562/63 – 2566/67	13
ตารางที่ 11 ปริมาณการนำเข้ากาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2562/63 – 2566/67	14
ตารางที่ 12 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ กาแฟของไทย ปี 2561/62 – 2566/67	16
ตารางที่ 13 ต้นทุนการผลิตเมล็ดกาแฟของไทย ปี 2561/62 – 2566/67	16
ตารางที่ 14 ต้นทุนการผลิตเมล็ดกาแฟของไทยแยกพันธุ์ ปี 2561/62 – 2566/67	17
ตารางที่ 15 ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปในประเทศ ปี 2561/62 – 2566/67	18
ตารางที่ 16 ราคาเมล็ดกาแฟดิบโรบัสตาและอะราบิกา ปี 2561/62 – 2566/67	19
ตารางที่ 17 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเมล็ดกาแฟ และกาแฟสำเร็จรูป ปี 2562 – 2566	19
ตารางที่ 18 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูป ปี 2562 – 2566	20
ตารางที่ 19 เป้าหมายในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพัฒนากาแฟแห่งชาติ	35
ตารางที่ 20 แผนปฏิบัติการภายใต้กลยุทธ์ที่ 1	40
ตารางที่ 21 แผนปฏิบัติการภายใต้กลยุทธ์ที่ 2	46
ตารางที่ 22 แผนปฏิบัติการภายใต้กลยุทธ์ที่ 3	53
ตารางที่ 23 แผนปฏิบัติการภายใต้กลยุทธ์ที่ 4	60
ตารางที่ 24 แผนปฏิบัติการภายใต้กลยุทธ์ที่ 5	71

แผนพัฒนากาแฟแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2568 – 2575

บทสรุปผู้บริหาร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญของพืชกาแฟ จึงกำหนดให้มีการจัดทำแผนพัฒนากาแฟแห่งชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 และยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คณะอนุกรรมการพืชสวน และคณะทำงานพืชกาแฟ ได้ดำเนินการยกแผนพัฒนากาแฟแห่งชาติ พ.ศ. 2568 - 2575 แผนพัฒนากาแฟแห่งชาตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งและยกระดับในการผลิต การบริหารจัดการ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการตลาด ซึ่งจะทำให้การผลิตกาแฟของประเทศไทยมีความมั่นคง และมีคุณภาพในระดับสากล

ในการจัดทำร่างแผนฯ ได้มีการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนารอบคลุมตลอดห่วงโซ่การผลิตกาแฟบนพื้นฐานการศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ผลิตกาแฟในประเทศไทยและตลาดโลก จุดอ่อนจุดแข็งของกาแฟไทย โดยอาศัยข้อมูลจากหลายภาคส่วนประกอบเพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาห่วงโซ่การผลิตกาแฟไทย การดำเนินงานได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ตลอดจนในการประชาสัมพันธ์เพื่อให้มีความสมบูรณ์ทุกมิติในการพัฒนาซึ่ง กรรมการนโยบายและระบบพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ เห็นชอบในร่างแผนพัฒนาฯ ดังกล่าว

กาแฟเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญชนิดหนึ่ง ในปี 2563 ยุคนิวนอร์มอล แนวโน้มการบริโภคกาแฟไทย ภาพรวมการตลาดมูลค่า 60,000 ล้านบาท แบ่งเป็นตลาดกาแฟในบ้าน 33,000 ล้านบาท และตลาดกาแฟนอกบ้านมูลค่า 27,000 ล้านบาท โดยพบว่าการปรับตัวของผู้ผลิตและผู้บริโภคกาแฟจากวิกฤตโควิด-19 ส่งผลให้ตลาดกาแฟในบ้านปี 2563 มีการเติบโต 10.7 เปอร์เซ็นต์ นอกจากนี้กาแฟไทยยังมีศักยภาพในการทำตลาดต่างประเทศ โดยใช้ประโยชน์จากความตกลงทางการค้าต่างๆ เช่น ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ความตกลงการค้าเสรีไทย - ออสเตรเลีย (TAFTA) ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้นไทย - นิวซีแลนด์ (TNZCEP) ความตกลงระหว่างราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่นสำหรับความเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจ (JTEPA) เป็นต้น

ในขณะที่ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟเพื่อการแปรรูปในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2565/66 มีความต้องการใช้ 93,551 ตัน (สารกาแฟ) ซึ่งมากกว่าปริมาณผลผลิตในประเทศกว่า 5.7 เท่า (ปริมาณผลผลิต ปี 2565/66 เท่ากับ 16,575 ตัน) ทำให้ต้องนำเข้าเมล็ดกาแฟดิบและผลิตภัณฑ์กาแฟเพื่อการแปรรูปและการบริโภคในประเทศเพิ่มขึ้น ส่วนการส่งออกเมล็ดกาแฟและผลิตภัณฑ์กาแฟกลับมีแนวโน้มลดลง โดยใน ปีพ.ศ. 2566 มีการนำเข้าเมล็ดกาแฟดิบ 62,171 ตัน มูลค่า 6,529 ล้านบาท เมล็ดกาแฟคั่ว 2,306 ตัน มูลค่า 960 ล้านบาท กาแฟสำเร็จรูป 24,739 ตัน มูลค่า 3,355 ล้านบาท และกาแฟสำเร็จรูปผสม 2,174 ตัน มูลค่า 1,050 ล้านบาท ส่วนการส่งออกกาแฟนั้นปริมาณการส่งออกเมล็ดกาแฟดิบ 255 ตัน มูลค่า 76 ล้านบาท เมล็ดกาแฟคั่ว 341 ตัน มูลค่า 96 ล้านบาท กาแฟสำเร็จรูป 6,358 ตัน มูลค่า 739 ล้านบาท และกาแฟสำเร็จรูปผสม 7,460 ตัน มูลค่า 3,435 ล้านบาท ซึ่งจากสถานการณ์กาแฟโลกพบว่าประเทศบราซิลเป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกกาแฟ (3.98 ล้านตัน) และผลิตกาแฟอะราบิกา (2.69 ล้านตัน) อันดับหนึ่งของโลก รองลงมา ได้แก่ ประเทศเวียดนาม (1.65 ล้านตัน) ซึ่งผลิตกาแฟโรบัสต้าอันดับหนึ่งของโลก

(1.60 ล้านตัน) ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโลกนั้นรวมทั้งสิ้น 10.17 ล้านตัน ประเทศที่มีความต้องการใช้เมล็ดกาแฟอันดับหนึ่ง ได้แก่ สหภาพยุโรป (2.59 ล้านตัน) รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกาและมีแนวโน้มความต้องการใช้เพิ่มมากขึ้น ราคากาแฟในตลาดโลกมีความผันผวน ทั้งในตลาดลอนดอนและนิวยอร์ก กาแฟอะราบิกามีราคา 166.73 บาท/กิโลกรัม และกาแฟโรบัสตา 120.74 บาท/กิโลกรัม (ราคาตลาดนิวยอร์ก ปี 2566/2567)

ปีการผลิต 2566/67 ประเทศไทยมีเนื้อที่เพาะปลูกกาแฟทั้งสิ้น 257,935 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ปลูกกาแฟอะราบิกา 106,666 ไร่ (41.3% ของเนื้อที่ยืนต้น) กาแฟโรบัสตา 151,269 ไร่ (58.7% ของเนื้อที่ยืนต้น) มีเนื้อที่ให้ผลผลิตทั้งสิ้น 223,690 ไร่ (86.7% ของเนื้อที่ยืนต้น) แบ่งเป็นเนื้อที่ให้ผลผลิตของกาแฟอะราบิกา 93,627 ไร่ และโรบัสตา 130,063 ไร่ และมีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยของกาแฟอะราบิกาเท่ากับ 78 กิโลกรัม/ไร่ และโรบัสตา 76 กิโลกรัม/ไร่ เมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มพื้นที่ปลูกและเนื้อที่ให้ผลพบว่ามีแนวโน้มที่ลดลง ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตรวมภายในประเทศลดลงตามไปด้วย แต่ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ผันแปรไปตามสภาพภูมิอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลง ในขณะที่ต้นทุนการผลิตเมล็ดกาแฟเฉลี่ยอยู่ที่ 7,187.69 บาท/ไร่ ซึ่งมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2559 - 2563) โดยกาแฟอะราบิกามีต้นทุนอยู่ที่ 8,190 บาท/ไร่ ซึ่งสูงกว่ากาแฟโรบัสตาที่มีต้นทุน 6,750 บาท/ไร่ และมีราคาขายเมล็ดกาแฟอะราบิกา 190.27 บาท/กิโลกรัม เมล็ดกาแฟโรบัสตา 123.01 บาท/กิโลกรัม ซึ่งสูงกว่าราคารับซื้อตลาดโลก

เมื่อเทียบสถานการณ์ในอาเซียนแล้ว ในปี 2564/2565 ประเทศเวียดนามเป็นผู้ผลิตกาแฟโรบัสตาอันดับหนึ่งของโลกปริมาณ 1.74 ล้านตัน อินโดนีเซียเป็นผู้ผลิตกาแฟอะราบิกาและโรบัสตาคคุณภาพ มีปริมาณการผลิต 0.64 ล้านตัน ลาวเป็นผู้ผลิตกาแฟอะราบิกาเป็นหลักมีปริมาณการผลิต 0.033 ล้านตัน ในขณะที่ไทยมีปริมาณการผลิต 0.039 ล้านตัน

จุดแข็งของไทยในเรื่องศักยภาพทางภูมิศาสตร์ พื้นที่ปลูกและโอกาสในการขยายพื้นที่ใหม่ ภาครัฐมีนโยบายในการสนับสนุนกาแฟไทยเป็นที่ยอมรับในด้านคุณภาพและรสชาติ มีการพัฒนานวัตกรรมในการพัฒนาเพื่อเข้าสู่ zero waste แนวโน้มการบริโภคเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับการขยายตัวของธุรกิจ SME

จุดอ่อนของไทย ข้อจำกัดการใช้พื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ต้นทุนสูง พีชแข่งขัน ปริมาณผลผลิตกาแฟคุณภาพไม่สม่ำเสมอ การจัดการองค์ความรู้ตลอดห่วงโซ่คุณค่า ฐานข้อมูลการผลิต ข้อจำกัด ด้านระเบียบข้อบังคับ

อุปสรรคของไทย สภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงส่งผลให้เกิดปัญหาด้านการจัดการโรคแมลงเพิ่มมากขึ้น การเปิดการค้าเสรีส่งผลกระทบต่อราคาผลผลิต ประเทศอาเซียนคู่แข่งทางการค้ามีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า การลักลอบนำเข้า การย้ายฐานการผลิต การแปรรูป การขยายตัวธุรกิจแฟรนไชส์กาแฟจากต่างประเทศ

โอกาสของไทย ตลาดต่างประเทศมีแนวโน้มความต้องการกาแฟไทยเพิ่มขึ้น ความหลากหลายของนวัตกรรมด้านเครื่องมืออุปกรณ์สนับสนุนให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามความต้องการตลาด การตลาดออนไลน์ สร้างโอกาสในการกระจายสินค้าเพิ่ม

จากสถานการณ์การผลิต ที่ปริมาณผลผลิตลดลงและความต้องการกาแฟเพื่อแปรรูปมากขึ้น ทำให้ประเทศไทยต้องปรับจุดยืนจากผู้ผลิตเป็นผู้แปรรูปเพิ่มมูลค่าให้กาแฟ และการบริโภคทั้งในประเทศและตลาดโลก ซึ่งบริบทของประชากรที่ดื่มกาแฟมีมากขึ้นและผู้บริโภคคำนึงถึงคุณภาพ รสชาติ และมาตรฐานการผลิต และการแข่งขันด้วยการรับรองมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการแข่งขันกับประเทศผู้ผลิตในเอเชีย ในเชิงปริมาณคงเป็นไปได้ยาก จึงนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการพัฒนากาแฟไทย และได้บัญญัติศาสตร์กาแฟ ปี 2560 - 2564

เป็นแผนพัฒนากาแฟแห่งชาติ พ.ศ. 2568 - 2575 ระยะเวลา 8 ปี โดยมุ่งแข่งขัน ในตลาดโลกด้วยคุณภาพกาแฟ และมีวิสัยทัศน์ เป็นผู้นำการผลิต การแปรรูป และการคั่วกาแฟคุณภาพในระดับเอเชียที่แข่งขันได้ในตลาดโลกภายใต้ อัตลักษณ์กาแฟไทย

ทั้งนี้การแข่งขันด้วยคุณภาพและเทคโนโลยีการผลิต การแปรรูป ตอบโจทย์การพัฒนายกระดับ กาแฟไทยสู่มาตรฐานสากล และผลักดันกาแฟไทยให้โดดเด่นเป็นหนึ่งในระดับภูมิภาคเอเชียและเป็นแหล่งวัตถุดิบ กาแฟคุณภาพที่ตลาดโลกให้ความสนใจ เกษตรกรจำหน่ายกาแฟได้ในราคาที่พึงพอใจและอยู่ได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ หากประสานผลสัมฤทธิ์ในทุกกลยุทธ์แล้ว คาดว่าสามารถเพิ่มมูลค่าการส่งออกกาแฟได้จากเดิมอีกร้อยละ 20 ในอีก 10 ปีข้างหน้าและยกระดับการบริหารจัดการอุตสาหกรรมการผลิตกาแฟไทยให้ทัดเทียมผู้ผลิตรายใหญ่

เป้าหมายในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพัฒนากาแฟแห่งชาติ ประกอบด้วย

1. พัฒนาเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟให้ผลิตกาแฟที่มีคุณภาพ มีอัตลักษณ์ในเชิงพื้นที่ ได้รับการรับรองมาตรฐาน เพื่อสร้างความเข้มแข็งและรายได้สูงขึ้น
2. เพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการให้เข้มแข็ง พัฒนาตลาดเดิมและเปิดตลาดใหม่ เพื่อเพิ่ม ส่วนแบ่งและมูลค่าทางการตลาด
3. วิจัยและพัฒนาคุณภาพสินค้ากาแฟ ให้ได้รับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป และคุณภาพสินค้ากาแฟ ตลอดจนการสร้างอย่างยั่งยืน และเป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม

แผนพัฒนาการแพฯ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ และโครงการต่าง ๆ ภายใต้กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1: เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อการพัฒนาคุณภาพผลผลิตกาแพที่เติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีเป้าประสงค์ พัฒนาเกษตรกร เพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่ ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มสัดส่วนผลผลิตกาแพคุณภาพ เพิ่มพื้นที่ปลูกใหม่ที่มีศักยภาพ และเพิ่มเสถียรภาพการผลิต โดยมีแผนงาน ดังนี้

แผนงานที่ 1 เพิ่มพื้นที่ปลูกใหม่ที่มีศักยภาพ และเพิ่มสัดส่วนผลผลิตกาแพคุณภาพ

แผนงานที่ 2 พัฒนาเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (เพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มเสถียรภาพการผลิต)

กลยุทธ์ที่ 2: พัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์และสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้ากาแพและเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร มีเป้าประสงค์ พัฒนาผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์ เพิ่มขีดความสามารถให้กับอุตสาหกรรมกาแพ ผลิตภัณฑ์กาแพไทยได้มาตรฐาน มีการรับรองในระดับสากล และพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ โดยมีแผนงาน ดังนี้

แผนงานที่ 1 พัฒนาผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์ เพิ่มขีดความสามารถให้กับอุตสาหกรรมกาแพ

แผนงานที่ 2 ผลิตภัณฑ์กาแพไทยได้มาตรฐาน มีการรับรองในระดับสากล

กลยุทธ์ที่ 3: พัฒนาด้านการตลาดโดยเน้นที่ตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าตลาดกาแพคุณภาพและตลาดอัตลักษณ์ด้วยความเชี่ยวชาญและนวัตกรรม มีเป้าประสงค์ พัฒนาการตลาดและขยายตลาด เพิ่มมูลค่าตลาดกาแพ พัฒนาการจัดการจัดจำหน่ายเมล็ดกาแพและผลิตภัณฑ์ทั้งในประเทศและระดับสากล เกษตรกรได้ผลตอบแทนการผลิตที่เพียงพอ สร้างเสถียรภาพตลาดกาแพ และพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ โดยมีแผนงาน ดังนี้

แผนงานที่ 1 พัฒนาการตลาด เพิ่มมูลค่าตลาดกาแพ ขยายตลาด พัฒนาการจัดการจัดจำหน่ายเมล็ดกาแพและผลิตภัณฑ์ ทั้งในประเทศและระดับสากล

แผนงานที่ 2 เกษตรกรได้ผลตอบแทนการผลิตที่เพียงพอ

แผนงานที่ 3 สร้างเสถียรภาพตลาดกาแพ

แผนงานที่ 4 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ

กลยุทธ์ที่ 4: การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมเพิ่มคุณค่า มูลค่ากาแพตลอดห่วงโซ่คุณค่า มีเป้าประสงค์ พัฒนาด้านการผลิต พัฒนาการตลาด พัฒนาการแปรรูป การสนับสนุนและขับเคลื่อนงานวิจัย โดยมีแผนงาน ดังนี้

แผนงานที่ 1 พัฒนาด้านการผลิตและการตลาด

แผนงานที่ 2 พัฒนาการแปรรูป

กลยุทธ์ที่ 5: การบริหารจัดการที่ทันสมัย สมรรถนะสูงบนฐานธรรมาภิบาล มีเป้าประสงค์ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบที่จำกัดขีดความสามารถในการแข่งขันของกาแพไทย และส่งเสริมปัจจัยสนับสนุนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกาแพไทย โดยมีแผนงาน ดังนี้

แผนงานที่ 1 ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบที่จำกัดขีดความสามารถในการแข่งขันของกาแพ

แผนงานที่ 2 ส่งเสริมปัจจัยสนับสนุนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกาแพไทย

พันธกิจ

1. เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการระบบการผลิตกาแพที่มีมาตรฐานในระดับสากล และเพิ่มมูลค่าที่เติบโตอย่างมีคุณภาพ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ
2. ส่งเสริมการแปรรูปสินค้ากาแพที่ได้คุณภาพและมาตรฐานสากลให้เกิดมูลค่าเพิ่มเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

3. พัฒนาระบบตลาดและช่องทางการจัดจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ
4. วิจัยและพัฒนา สร้างสรรค์นวัตกรรม และพัฒนาระบบการบริหารจัดการการผลิตที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตกาแฟคุณภาพในประเทศให้เพียงพอต่อความต้องการ
5. ยกกระดับคุณภาพมาตรฐาน และอัตลักษณ์กาแฟไทยให้เป็นที่ยอมรับในอุตสาหกรรมกาแฟระดับประเทศ ภูมิภาคเอเชีย และระดับโลกที่แข่งขันได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็งและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถผลิตกาแฟคุณภาพที่มีอัตลักษณ์มาตรฐานระดับสากลโดยเป็นที่ยอมรับในตลาดในประเทศและต่างประเทศ สามารถผลิตกาแฟเพียงพอกับความต้องการ ตลอดจนสามารถพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของการค้ากาแฟคุณภาพในภูมิภาคอาเซียน

ปัจจัยความสำเร็จที่จะสนับสนุนให้การขับเคลื่อนสามารถบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ งบประมาณ การบูรณาการระหว่างสถาบันเกษตรกร ผู้ประกอบการ โรงงานแปรรูป และหน่วยงานภาครัฐ

แผนพัฒนากาแฟแห่งชาติฉบับที่ 1

พ.ศ. 2568 – 2575

1. หลักการและเหตุผล

กาแฟเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญชนิดหนึ่งของไทย ที่ทำรายได้ให้เกษตรกรปีละประมาณ 2,100 ล้านบาท โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2562 - 2566) ตลาดกาแฟมีการขยายตัวอย่างมาก ทำให้ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปกาแฟในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 80,691 ตัน ในปี 2562 เป็น 93,551 ตัน ในปี 2566 ในขณะที่เดียวกัน ผลผลิตกาแฟในประเทศกลับลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะพันธุ์โรบัสตาที่มีแหล่งปลูกหลักในภาคใต้ ซึ่งเกษตรกรได้ปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นที่ให้ผลตอบแทนดีกว่า และกาแฟส่วนใหญ่เป็นพืชปลูกแซมไม้ยืนต้น ไม้ผล เช่นทุเรียน ที่เริ่มให้ผลผลิต รวมทั้งปัญหาค่าจ้างแรงงานเก็บเกี่ยวที่สูงและหายาก ทำให้เกษตรกรโค่นต้นกาแฟที่ไม่สมบูรณ์และอายุมากออก เนื้อที่ให้ผลจึงลดลงจาก 247,133 ไร่ ในปี 2562 เหลือเพียง 204,211 ไร่ ในปี 2566 ส่งผลให้ผลผลิตลดลงจาก 26,414 ตัน ในปี 2562 เหลือผลผลิตเพียง 16,575 ตัน ในปี 2566 ทำให้ผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปที่เพิ่มขึ้น ทำให้ต้องมีการนำเข้าจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น โดยกาแฟพันธุ์โรบัสตา มีแหล่งปลูกที่สำคัญอยู่ในภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี ซึ่งในปี 2566 มีสัดส่วนร้อยละ 49 ของเนื้อที่ให้ผลกาแฟของไทย ส่วนพันธุ์อะราบิกามีสัดส่วนร้อยละ 51 โดยแหล่งปลูกที่สำคัญอยู่ในภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง น่าน แม่ฮ่องสอน ตาก และตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2553 ภายใต้ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ประเทศไทยจะต้องเปิดตลาดให้นำเข้ากาแฟเสรี โดยลดภาษีนำเข้าเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูปเหลือร้อยละ 5 และร้อยละ 0 ตามลำดับ ซึ่งการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทำให้ไทยไม่สามารถแข่งขันกับประเทศในอาเซียน ได้แก่ ประเทศเวียดนาม ลาว และอินโดนีเซีย ซึ่งประเทศเหล่านี้สามารถผลิตกาแฟที่ให้ผลผลิตสูงกว่าและต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า อีกทั้งปัจจุบันสวนกาแฟของไทยส่วนใหญ่เป็นสวนผสมปลูกร่วมกับพืชเศรษฐกิจอื่นประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศซึ่งส่งผลให้ผลผลิตต่ำ กระทบเกษตรกรและสหกรณ์ได้ดำเนินการยุทธศาสตร์กาแฟตั้งแต่ปี 2552 - 2556 สามารถบรรลุเป้าหมายได้ในระดับหนึ่ง จำเป็นต้องดำเนินการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การพัฒนาในระยะต่อไปจำเป็นต้องจัดทำแผนพัฒนากาแฟแห่งชาติให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยเน้นการบริหารจัดการแบบครบวงจรบนพื้นฐานของศักยภาพ และอัตลักษณ์ของกาแฟไทย ภายใต้การผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาระบบมาตรฐานการผลิตในระดับฟาร์มถึงผู้บริโภค โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพเมล็ดกาแฟสู่มาตรฐานสากล

2. สถานการณ์การผลิตและการตลาด

2.1 สถานการณ์กาแฟของโลก

2.1.1 การผลิตกาแฟของโลก

ผลผลิตกาแฟโลกในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ลดลงจาก 10.14 ล้านตัน ในปี 2562/63 เป็น 10.29 ล้านตันในปี 2566/67 หรือลดลงร้อยละ 0.42 ต่อปี เนื่องจากสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย ประเทศที่ผลิตกาแฟมากที่สุด ได้แก่ บราซิล รองลงมาคือ เวียดนาม และโคลัมเบีย โดยในปี 2566/67 มีผลผลิตคิดเป็นร้อยละ 38.68 ร้อยละ 16.04 และร้อยละ 6.71 ของผลผลิตโลก ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

(1) **บราซิล** เป็นผู้ผลิตกาแฟอันดับ 1 ของโลก และเป็นผู้ผลิตกาแฟพันธุ์อาราบิการายใหญ่ อันดับ 1 ของโลกเช่นกัน ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟของบราซิลเพิ่มขึ้นจาก 3.63 ล้านตัน ในปี 2562/63 เป็น 3.98 ล้านตัน ในปี 2566/67 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.76 ต่อปี โดยแยกเป็นกาแฟอาราบิกา ลดลงจาก 2.52 ล้านตัน ในปี 2562/63 เป็น 2.98 ล้านตัน ในปี 2563/64 และลดลงเหลือ 2.69 ล้านตัน ในปี 2566/67 ทำให้ภาพรวมลดลงร้อยละ 0.90 ต่อปี และกาแฟโรบัสตา เพิ่มขึ้นจาก 1.11 ล้านตัน ในปี 2562/63 เป็น 1.28 ล้านตัน ในปี 2566/67 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.18 ต่อปี เนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวย (ตารางที่ 1, 2 และ 3)

(2) **เวียดนาม** เป็นผู้ผลิตกาแฟอันดับ 2 ของโลก และเป็นผู้ผลิตกาแฟพันธุ์โรบัสตารายใหญ่ อันดับ 1 ของโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟของเวียดนามลดลงจาก 1.88 ล้านตัน ในปี 2562/63 เหลือ 1.65 ล้านตัน ในปี 2566/67 หรือลดลงร้อยละ 3.21 ต่อปี โดยกาแฟโรบัสตา ลดลงจาก 1.81 ล้านตัน ในปี 2562/63 เป็น 1.60 ล้านตัน ในปี 2566/67 หรือลดลงร้อยละ 3.03 เนื่องจากสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย (ตารางที่ 1 และ 3)

(3) **โคลัมเบีย** เป็นผู้ผลิตกาแฟอันดับ 3 ของโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟอาราบิกาของโคลัมเบีย ลดลงจาก 0.85 ล้านตัน ในปี 2562/63 เหลือ 0.69 ล้านตัน ในปี 2566/67 หรือลดลงร้อยละ 6.20 ต่อปี (ตารางที่ 1 และ 2)

2.1.2 การตลาดกาแฟของโลก

(1) ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟ

ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นจาก 9.76 ล้านตัน ในปี 2562/63 เป็น 10.17 ล้านตัน ในปี 2566/67 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.22 ต่อปี เนื่องจากการบริโภคโดยรวมของโลกขยายตัว ประเทศที่มีความต้องการใช้เมล็ดกาแฟมากที่สุด ได้แก่ ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และบราซิล (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 1 ผลผลิตกาแฟของโลก ปี 2562/63 – 2566/67

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2562/63	2563/64	2564/65	2565/66	2566/67	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)
1. บราซิล	3.63	4.19	3.49	3.76	3.98	0.76
2. เวียดนาม	1.88	1.74	1.89	1.63	1.65	-3.21
3. โคลัมเบีย	0.85	0.80	0.71	0.64	0.69	-6.20
4. อินโดนีเซีย	0.64	0.64	0.63	0.71	0.58	-0.93
5. เอธิโอเปีย	0.45	0.46	0.49	0.44	0.50	1.68
6. ยูกันดา	0.33	0.40	0.36	0.39	0.41	4.17
7. ฮอนดูรัส	0.31	0.39	0.29	0.34	0.39	3.27
8. อินเดีย	0.30	0.33	0.34	0.35	0.36	4.33
9. เปรู	0.24	0.20	0.25	0.20	0.25	0.82
10. เม็กซิโก	0.22	0.21	0.22	0.21	0.25	2.59
อื่น ๆ	1.29	1.24	1.24	1.20	1.23	-1.27
รวม	10.14	10.6	9.91	9.87	10.29	-0.42

ที่มา : กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov , December 2023

ตารางที่ 2 ผลผลิตกาแฟพันธุ์อาราบิก้าของโลก ปี 2562/63 – 2566/67

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2562/63	2563/64	2564/65	2565/66	2566/67	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)
1. บราซิล	2.52	2.98	2.18	2.39	2.69	-0.90
2. โคลัมเบีย	0.85	0.80	0.71	0.64	0.69	-6.20
3. เอธิโอเปีย	0.45	0.46	0.49	0.44	0.50	1.68
4. ฮอนดูรัส	0.31	0.39	0.29	0.34	0.39	3.27
5. เปรู	0.24	0.20	0.25	0.2	0.25	0.82
6. เม็กซิโก	0.19	0.18	0.19	0.18	0.21	2.02
7. กัวเตมาลา	0.21	0.23	0.2	0.19	0.2	-2.85
8. นิคารากัว	0.16	0.15	0.17	0.15	0.15	-1.28
9. จีน	0.12	0.10	0.10	0.10	0.10	-3.58
10. คอสตาริกา	0.09	0.09	0.07	0.09	0.09	0.00
อื่น ๆ	0.56	0.56	0.54	0.58	0.55	-0.01
รวม	5.7	5.7	6.12	5.23	5.27	-2.40

ที่มา : กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov , December 2023

ตารางที่ 3 ผลผลิตกาแฟพันธุ์โรบัสตาของโลก ปี 2562/63 – 2566/67

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2562/63	2563/64	2564/65	2565/66	2566/67	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)
1. เวียดนาม	1.81	1.68	1.83	1.58	1.60	-3.03
2. บราซิล	1.11	1.21	1.30	1.37	1.28	4.18
3. อินโดนีเซีย	0.57	0.56	0.56	0.63	0.50	-1.43
4. ยูกันดา	0.27	0.35	0.30	0.33	0.35	4.71
5. อินเดีย	0.21	0.24	0.25	0.25	0.27	5.58
6. มาเลเซีย	0.11	0.12	0.12	0.12	0.09	-3.93
7. โกตดิวัวร์	0.11	0.05	0.07	0.06	0.08	-4.44
8. แทนซาเนีย	0.04	0.04	0.04	0.04	0.05	4.56
9. เม็กซิโก	0.04	0.04	0.03	0.03	0.04	-2.84
10. ลาว	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.00
อื่น ๆ	0.15	0.15	0.15	0.16	0.16	1.96
รวม	4.45	4.47	4.68	4.6	4.45	0.29

ที่มา : กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov , December 2023

ตารางที่ 4 ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโลก ปี 2562/63 – 2566/67

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2562/63	2563/64	2564/65	2565/66	2566/67	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)
1. สหภาพยุโรป	2.42	2.48	2.51	2.67	2.59	2.12
2. สหรัฐอเมริกา	1.56	1.56	1.60	1.48	1.53	-0.91
3. บราซิล	1.38	1.34	1.34	1.35	1.35	-0.36
4. ญี่ปุ่น	0.46	0.44	0.43	0.41	0.44	-1.58
5. ฟิลิปปินส์	0.37	0.40	0.43	0.42	0.42	3.07
6. แคนาดา	0.29	0.30	0.32	0.31	0.32	2.32
7. จีน	0.22	0.26	0.29	0.30	0.30	7.93
8. อินโดนีเซีย	0.29	0.27	0.29	0.29	0.29	0.72
9. รัสเซีย	0.28	0.25	0.24	0.26	0.26	-1.08
10. สหราชอาณาจักร	0.23	0.18	0.24	0.24	0.25	4.65
อื่น ๆ	2.26	2.27	2.39	2.41	2.42	1.99
รวม	9.76	9.75	10.08	10.14	10.17	1.22

ที่มา : กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov , December 2023

(2) ราคา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ราคาเมล็ดกาแฟโรบัสตาดูแลดนิวยอร์กเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 53.58 บาท ในปี 2561/62 เป็นกิโลกรัมละ 85.99 บาท ในปี 2565/66 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.95 ต่อปี และราคาเมล็ดกาแฟโรบัสตาดูแลดลอนดอนเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 49.57 บาท ในปี 2561/62 เป็นกิโลกรัมละ 79.05 บาท ในปี 2565/66 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.64 ต่อปี ส่วนราคากาแฟอะราบิกาตลาดนิวยอร์กเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 90.52 บาท ในปี 2561/62 เป็นกิโลกรัมละ 163.65 บาท ในปี 2565/66 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.39 ต่อปี (ตารางที่ 5)

สำหรับปี 2566/67 ราคาเมล็ดกาแฟโรบัสตาดูแลดนิวยอร์ก กิโลกรัมละ 120.74 บาท และตลาดลอนดอน กิโลกรัมละ 116.60 เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 40.41 และ 47.50 ตามลำดับ ส่วนราคาเมล็ดกาแฟอะราบิกาตลาดนิวยอร์ก กิโลกรัมละ 166.73 บาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 1.88

ตารางที่ 5 ราคาเมล็ดกาแฟดิบ ปี 2561/62 – 2566/67

หน่วย : บาท/กก.

ปี	ราคากาแฟโรบัสตา (นิวยอร์ก) ^{1/}	ราคากาแฟอะราบิกา (นิวยอร์ก) ^{1/}	ราคากาแฟโรบัสตา (ลอนดอน) ^{2/}
2561/62	53.58	90.52	49.57
2562/63	47.61	102.44	40.68
2563/64	56.51	125.69	49.38
2564/65	81.16	200.53	74.54
2565/66	85.99	163.65	79.05
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	15.95	20.39	16.64
2566/67	120.74	166.73	116.60

ที่มา: ^{1/} International Coffee Organization, May 2024^{2/} Robusta Coffee Futures/Global Derivatives, May 2024**(3) การส่งออก**

การส่งออกเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูป ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาลดลงจาก 8.31 ล้านตัน ในปี 2566/67 เป็น 8.53 ล้านตัน ในปี 2566/67 หรือลดลงร้อยละ 0.18 ต่อปี ประเทศที่ส่งออกมากที่สุด ได้แก่ บราซิล ส่งออก 2.42 ล้านตัน ในปี 2562/63 เพิ่มขึ้นเป็น 2.74 ล้านตัน ในปี 2563/64 และลดลงเหลือ 2.63 ล้านตัน ในปี 2566/67 ทำให้ภาพรวมลดลงร้อยละ 0.67 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ เวียดนาม ส่งออก 1.64 ล้านตัน ในปี 2562/63 ลดลงเหลือ 1.50 ล้านตัน ในปี 2566/67 ลดลงร้อยละ 0.90 ต่อปี และโคลัมเบียส่งออก 0.78 ล้านตัน ในปี 2562/63 ลดลงเหลือ 0.72 ล้านตัน ในปี 2566/67 หรือลดลงร้อยละ 3.39 ต่อปี (ตารางที่ 6)

เมล็ดกาแฟ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกเมล็ดกาแฟเพิ่มขึ้นจาก 6.98 ล้านตัน ในปี 2562/63 เป็น 7.27 ล้านตัน ในปี 2563/64 และลดลงเหลือ 7.20 ล้านตัน ในปี 2566/67 ทำให้ภาพรวมลดลงร้อยละ 0.21 ต่อปี โดยประเทศบราซิลส่งออกมากที่สุด จาก 2.17 ล้านตัน ในปี 2562/63 เพิ่มขึ้นเป็น 2.50 ล้านตัน ในปี 2563/64 และลดลงเหลือ 2.37 ล้านตัน ในปี 2566/67 ทำให้ภาพรวมลดลงร้อยละ 0.82 ต่อปี รองลงมาได้แก่ เวียดนามส่งออก 1.47 ล้านตัน ในปี 2562/63 เหลือ 1.38 ล้านตัน ในปี 2566/67 หรือลดลงร้อยละ 0.08 ต่อปี และโคลัมเบีย ส่งออก 0.71 ล้านตัน ในปี 2562/63 เหลือ 0.65 ล้านตัน ในปี 2566/67 หรือลดลงร้อยละ 3.44 ต่อปี (ตารางที่ 7)

กาแฟสำเร็จรูป ในช่วง 5 ปีผ่านมา การส่งออกกาแฟสำเร็จรูปเพิ่มขึ้นจาก 1.03 ล้านตัน ในปี 2562/63 เป็น 1.11 ล้านตัน ในปี 2564/65 และลดลงเหลือ 1.03 ล้านตัน ในปี 2566/67 ทำให้ภาพรวมลดลง ร้อยละ 0.19 ต่อปี โดยประเทศบราซิลส่งออกมากที่สุด จาก 0.24 ล้านตัน ในปี 2562/63 เป็น 0.26 ล้านตัน ในปี 2566/67 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.18 ต่อปี รองลงมาได้แก่ มาเลเซียส่งออก 0.18 ล้านตัน ในปี 2562/63 เหลือ 0.14 ล้านตัน ในปี 2566/67 หรือลดลงร้อยละ 6.08 ต่อปี และอินเดียส่งออก 0.11 ล้านตัน ในปี 2562/63 เป็น 0.12 ล้านตัน ในปี 2566/67 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.34 ต่อปี (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 6 ปริมาณการส่งออกเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2562/63 – 2566/67

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2562/63	2563/64	2564/65	2565/66	2566/67	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)
1. บราซิล	2.42	2.74	2.38	2.17	2.63	-0.67
2. เวียดนาม	1.64	1.52	1.74	1.66	1.50	-0.90
3. โคลัมเบีย	0.78	0.77	0.74	0.64	0.72	-3.39
4. ยูกันดา	0.32	0.39	0.35	0.38	0.39	3.77
5. อินเดีย	0.31	0.35	0.44	0.38	0.38	5.02
6. ฮอนดูรัส	0.29	0.36	0.28	0.32	0.37	3.76
7. อินโดนีเซีย	0.43	0.47	0.45	0.53	0.36	-2.32
8. เอธิโอเปีย	0.25	0.28	0.29	0.23	0.29	1.01
9. สหภาพยุโรป	0.21	0.23	0.27	0.28	0.25	5.61
10. เปรู	0.22	0.20	0.24	0.20	0.24	1.76
อื่น ๆ	1.44	1.35	1.41	1.28	1.40	-1.09
รวม	8.31	8.66	8.59	8.07	8.53	-0.18

ที่มา : กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov , December 2023

ตารางที่ 7 ปริมาณการส่งออกเมล็ดกาแฟของโลก ปี 2562/63 – 2566/67

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2562/63	2563/64	2564/65	2565/66	2566/67	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)
1. บราซิล	2.17	2.50	2.13	1.93	2.37	-0.82
2. เวียดนาม	1.47	1.35	1.57	1.52	1.38	-0.08
3. โคลัมเบีย	0.71	0.69	0.66	0.58	0.65	-3.44
4. ยูกันดา	0.32	0.39	0.35	0.38	0.39	3.77
5. ฮอนดูรัส	0.29	0.36	0.28	0.32	0.37	3.76
6. อินโดนีเซีย	0.37	0.39	0.38	0.46	0.30	-2.51
7. เอธิโอเปีย	0.25	0.28	0.29	0.23	0.29	1.01
8. อินเดีย	0.20	0.23	0.30	0.24	0.26	5.84
9. เปรู	0.22	0.20	0.24	0.20	0.24	1.76
10. กัวเตมาลา	0.19	0.22	0.20	0.18	0.19	-1.99
อื่น ๆ	0.79	0.66	0.74	0.65	0.76	-0.92
รวม	6.98	7.27	7.14	6.69	7.20	-0.21

ที่มา : กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov , December 2023

ตารางที่ 8 ปริมาณการส่งออกกาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2562/63 – 2566/67

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2562/63	2563/64	2564/65	2565/66	2566/67	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)
1. บราซิล	0.24	0.24	0.24	0.23	0.26	1.18
2. มาเลเซีย	0.18	0.17	0.18	0.15	0.14	-6.08
3. อินเดีย	0.11	0.12	0.14	0.14	0.12	3.34
4. เวียดนาม	0.14	0.14	0.14	0.11	0.10	-8.74
5. สหภาพยุโรป	0.07	0.09	0.11	0.10	0.10	8.53
6. โคลัมเบีย	0.05	0.05	0.06	0.05	0.07	6.96
7. อินโดนีเซีย	0.06	0.06	0.07	0.05	0.06	-1.81
8. เม็กซิโก	0.06	0.08	0.06	0.06	0.06	-2.84
9. เอกวาดอร์	0.06	0.05	0.04	0.05	0.05	-3.58
10. จีน	0.02	0.03	0.02	0.03	0.02	0.00
อื่น ๆ	0.04	0.03	0.05	0.07	0.05	13.81
รวม	1.03	1.06	1.11	1.04	1.03	-0.19

ที่มา : กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov , December 2023

(4) การนำเข้า

การนำเข้าเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูป ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นจาก 7.87 ล้านตัน ในปี 2562/63 เป็น 8.35 ล้านตัน ในปี 2566/67 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.32 ต่อปี ประเทศผู้นำเข้ามากที่สุด ได้แก่ กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป นำเข้า 2.67 ล้านตัน ในปี 2562/63 เพิ่มขึ้นเป็น 2.82 ล้านตัน ในปี 2566/67 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.25 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา นำเข้า 1.50 ล้านตัน ในปี 2562/63 เป็น 1.62 ล้านตัน ในปี 2564/65 และลดเหลือ 1.53 ล้านตัน ในปี 2566/67 ทำให้ภาพรวมลดลงร้อยละ 0.28 ต่อปี และญี่ปุ่น นำเข้า 0.44 ล้านตัน ในปี 2562/63 ลดลงเหลือ 0.41 ล้านตัน ในปี 2566/67 หรือลดลงร้อยละ 2.36 ต่อปี (ตารางที่ 9)

เมล็ดกาแฟ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การนำเข้าเมล็ดกาแฟเพิ่มขึ้นจาก 6.64 ล้านตัน ในปี 2562/63 เป็น 7.07 ล้านตัน ในปี 2566/67 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.22 ต่อปี โดยกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปนำเข้ามากที่สุด จาก 2.67 ล้านตัน ในปี 2562/63 เป็น 2.82 ล้านตัน ในปี 2566/67 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.25 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ สหรัฐฯ นำเข้า 1.43 ล้านตัน ในปี 2562/63 เพิ่มขึ้นเป็น 1.51 ล้านตัน ในปี 2564/65 และลดเหลือ 1.44 ล้านตัน ในปี 2566/67 ทำให้ภาพรวมลดลงร้อยละ 0.64 ต่อปี และญี่ปุ่น นำเข้า 0.39 ล้านตัน ในปี 2562/63 ลดลงเหลือ 0.37 ล้านตัน ในปี 2566/67 หรือลดลงร้อยละ 2.11 ต่อปี (ตารางที่ 10)

กาแฟสำเร็จรูป ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การนำเข้ากาแฟสำเร็จรูปเพิ่มขึ้นจาก 0.98 ล้านตัน ในปี 2562/63 เพิ่มขึ้นเป็น 1.01 ล้านตัน ในปี 2566/67 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.04 ต่อปี โดยประเทศฟิลิปปินส์นำเข้ามากที่สุด จาก 0.30 ล้านตัน ในปี 2562/63 เป็น 0.33 ล้านตัน ในปี 2566/67 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.53 ต่อปี รองลงมาได้แก่ แคนาดา นำเข้า 0.09 ล้านตัน ในปี 2562/63 เป็น 0.11 ล้านตัน ในปี 2566/67 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.01 ต่อปี และจีน นำเข้า 0.11 ล้านตัน ในปี 2562/63 เพิ่มขึ้นเป็น 0.13 ล้านตัน ในปี 2564/65 และลดเหลือ 0.11 ล้านตัน ในปี 2566/67 ทำให้ภาพรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.87 ต่อปี (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 9 ปริมาณการนำเข้ากาแฟและกาแฟสำเร็จรูปของโลก 2562/63 – 2566/67

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2562/63	2563/64	2564/65	2565/66	2566/67	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)
1. สหภาพยุโรป	2.67	2.63	2.80	2.67	2.82	1.25
2. สหรัฐอเมริกา	1.50	1.53	1.62	1.43	1.53	-0.28
3. ญี่ปุ่น	0.44	0.43	0.44	0.39	0.41	-2.36
4. ฟิลิปปินส์	0.34	0.37	0.39	0.39	0.38	2.79
5. แคนาดา	0.29	0.30	0.32	0.31	0.32	2.32
6. รัสเซีย	0.28	0.25	0.24	0.26	0.26	-1.08
7. สหราชอาณาจักร	0.23	0.18	0.24	0.24	0.25	4.65
8. จีน	0.18	0.23	0.25	0.25	0.25	7.68
9. สวิตเซอร์แลนด์	0.18	0.21	0.20	0.20	0.21	2.63
10. แอฟริกาใต้	0.18	0.18	0.20	0.19	0.19	1.64
อื่น ๆ	1.58	1.62	1.74	1.7	1.73	2.32
รวม	7.87	7.93	8.44	8.03	8.35	1.32

ที่มา : กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov , December 2023

ตารางที่ 10 ปริมาณการนำเข้าเมล็ดกาแฟของโลก ปี 2562/63 – 2566/67

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2562/63	2563/64	2564/65	2565/66	2566/67	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)
1. สหภาพยุโรป	2.67	2.63	2.80	2.67	2.82	1.25
2. สหรัฐอเมริกา	1.43	1.46	1.51	1.35	1.44	-0.64
3. ญี่ปุ่น	0.39	0.39	0.41	0.35	0.37	-2.11
4. รัสเซีย	0.19	0.20	0.20	0.21	0.21	2.52
5. สวิตเซอร์แลนด์	0.18	0.21	0.20	0.20	0.21	2.63
6. แคนาดา	0.17	0.17	0.18	0.16	0.19	1.63
7. เกาหลีใต้	0.16	0.16	0.18	0.17	0.17	1.84
8. สหราชอาณาจักร	0.16	0.14	0.16	0.14	0.16	0.00
9. โคลัมเบีย	0.05	0.10	0.12	0.13	0.14	26.13
10. จีน	0.05	0.10	0.10	0.12	0.12	21.33
อื่น ๆ	1.19	1.17	1.24	1.20	1.24	1.08
รวม	6.64	6.73	7.10	6.70	7.07	1.22

ที่มา : กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov , December 2023

ตารางที่ 11 ปริมาณการนำเข้ากาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2562/63 – 2566/67

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2562/63	2563/64	2564/65	2565/66	2566/67	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)
1. ฟิลิปปินส์	0.30	0.33	0.34	0.35	0.33	2.53
2. แคนาดา	0.09	0.10	0.11	0.12	0.11	6.01
3. จีน	0.11	0.11	0.13	0.12	0.11	0.87
4. อินโดนีเซีย	0.05	0.05	0.04	0.06	0.06	5.62
5. สหราชอาณาจักร	0.03	0.01	0.04	0.06	0.05	32.49
6. สหรัฐอเมริกา	0.05	0.04	0.07	0.04	0.05	0.00
7. ญี่ปุ่น	0.04	0.03	0.03	0.03	0.03	-5.59
8. อาร์เจนตินา	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.00
9. รัสเซีย	0.06	0.02	0.02	0.02	0.02	-19.73
10. แอฟริกาใต้	0.02	0.02	0.03	0.02	0.02	0.00
อื่น ๆ	0.21	0.19	0.23	0.22	0.21	1.48
รวม	0.98	0.92	1.06	1.06	1.01	2.04

ที่มา : กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov , December 2023

2.2 สถานการณ์กาแฟของไทย

2.2.1 การผลิตกาแฟของไทย

(1) กาแฟพันธุ์โรบัสตา ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เนื้อที่ให้ผลลดลงจาก 156,912 ไร่ ในปี 2561/62 เหลือ 99,529 ไร่ ในปี 2565/66 หรือลดลงร้อยละ 10.83 ต่อปี ส่วนผลผลิตลดลงจาก 17,454 ตัน ในปี 2561/62 เหลือ 8,582 ตัน ในปี 2565/66 หรือลดลงร้อยละ 14.75 ต่อปี และผลผลิตต่อไร่ลดลงจาก 112 กิโลกรัม ในปี 2561/62 เหลือ 86 กิโลกรัม ในปี 2565/66 หรือลดลงร้อยละ 4.51 ต่อปี (ตารางที่ 12) โดยแหล่งปลูกกาแฟพันธุ์โรบัสตาที่สำคัญของไทย อยู่ในภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง ประจวบคีรีขันธ์ ตาก และเลย

สำหรับปี 2566/67 เนื้อที่ให้ผล 77,280 ไร่ ผลผลิต 5,896 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 76 กิโลกรัมลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 22.35 ร้อยละ 31.30 และร้อยละ 11.63 ตามลำดับ เนื่องจากต้นยางพารา ปาล์มน้ำมัน และไม้ผล เช่น ทูเรียน ที่เกษตรกรปลูกไว้เริ่มให้ผลผลิต รวมทั้งปัญหาค่าจ้างแรงงานเก็บเกี่ยวที่แพงและหายาก ทำให้เกษตรกรโค่นต้นกาแฟที่ไม่สมบูรณ์และอายุมากออก

(2) กาแฟพันธุ์อะราบิกา ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เนื้อที่ให้ผล และผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยเนื้อที่ให้ผลเพิ่มจาก 90,221 ไร่ ในปี 2561/62 เป็น 104,682 ไร่ ในปี 2565/66 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.61 ในขณะที่ผลผลิตลดลงจาก 8,869 ตัน ในปี 2561/62 เหลือ 7,992 ตัน ในปี 2565/66 หรือลดลงร้อยละ 4.04 และผลผลิตต่อไร่ลดลงจาก 98 กิโลกรัม ในปี 2561/62 เหลือ 76 กิโลกรัม ในปี 2565/66 หรือลดลงร้อยละ 7.47 โดยแหล่งปลูกกาแฟพันธุ์อะราบิกาที่สำคัญอยู่ทางภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ น่าน แม่ฮ่องสอน และลำปาง

สำหรับปี 2566/67 เนื้อที่ให้ผล 112,526 ไร่ ผลผลิต 5,896 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 78 กิโลกรัมเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 7.49 ร้อยละ 10.17 และร้อยละ 2.63 ตามลำดับ เนื่องจากเกษตรกร ผู้ปลูกชา ทางภาคเหนือ เช่น จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ น่าน และแม่ฮ่องสอน ปรับเปลี่ยนมาปลูกต้นกาแฟ รวมถึงปลูกเพิ่มในสวนผลไม้และพื้นที่ว่างจากราคากาแฟพันธุ์อะราบิกาที่เกษตรกรขายได้มีราคาดี ในปี 2559 ประกอบกับภาครัฐมีการส่งเสริมให้ปลูกกาแฟเป็นพืชทางเลือก ต้นกาแฟที่เริ่มติดผลและได้รับน้ำฝนที่เพียงพอ ทำให้การเจริญเติบโตของผลกาแฟสมบูรณ์มากกว่าปีที่ผ่านมา

ต้นทุนการผลิตกาแฟในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นจาก 7,138.65 บาทต่อไร่ ในปี 2561/62 เป็น 7,376.65 บาทต่อไร่ ในปี 2565/66 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.79 ต่อปี และต้นทุนการผลิตต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้นจาก 66.72 บาทในปี 2561/62 เป็น 91.07 บาทในปี 2565/66 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.63 ต่อปี เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของค่าแรงงาน ค่าปุ๋ย เป็นต้น (ตารางที่ 13)

สำหรับปี 2566/67 มีต้นทุนการผลิต 7,187.69 บาทต่อไร่ ลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 2.56 ในขณะที่ต้นทุนการผลิตต่อกิโลกรัม 93.35 บาทต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 2.50

ตารางที่ 12 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ กาแฟของไทย ปี 2561/62 – 2566/67

ปี	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)			ผลผลิต (ตัน)			ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	
	โรบัสตา	อะราบิกา	รวม	โรบัสตา	อะราบิกา	รวม	โรบัสตา	อะราบิกา
2561/62	156,912	90,221	247,133	17,545	8,869	26,414	112	98
2562/63	130,347	94,277	224,624	11,277	11,204	22,481	87	119
2563/64	129,287	99,418	228,705	12,688	9,087	21,775	98	91
2564/65	102,935	99,877	202,812	9,554	9,135	18,689	93	91
2565/66	99,529	104,682	204,211	8,582	7,992	16,575	86	76
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-10.83	3.61	-4.72	-14.75	-4.04	-10.57	-4.51	-7.47
2566/67*	77,280	112,526	189,806	5,896	8,805	14,700	76	78

หมายเหตุ * ประมาณการ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 13 ต้นทุนการผลิตเมล็ดกาแฟของไทย ปี 2561/62 – 2566/67

ปี	ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	ต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)	ต้นทุนต่อหน่วย (บาท/กก.)
2561/62	5,061.08	2,077.57	7,138.65	66.72
2562/63	4,821.28	2,091.31	6,912.59	68.44
2563/64	4,929.16	2,110.13	7,039.29	74.10
2564/65	5,529.24	2,201.76	7,731.00	84.03
2565/66	5,158.45	2,218.20	7,376.65	91.07
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	1.77	1.84	1.79	8.63
2566/67*	4,962.17	2,225.52	7,187.69	93.35

หมายเหตุ * ประมาณการ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ในส่วนของต้นทุนการผลิตพันธุ์โรบัสตาเพิ่มขึ้นจาก 7,035.56 บาทต่อไร่ ในปี 2561/62 เป็น 7,234.00 บาทต่อไร่ ในปี 2565/66 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.28 ต่อปี และต้นทุนต่อกิโลกรัมเพิ่มขึ้นจาก 62.82 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2561/62 เป็น 84.12 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2565/66 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.12 ต่อปี ส่วนพันธุ์อะราบิกาต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นจาก 7,238.32 บาทต่อไร่ ในปี 2561/62 เป็น 7,414.06 บาทต่อไร่ ในปี 2565/66 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.68 ต่อปี และต้นทุนต่อกิโลกรัมเพิ่มขึ้นจาก 73.11 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2561/62 เป็น 97.55 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2565/66 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.04 ต่อปี (ตารางที่ 14)

สำหรับปี 2566/67 ต้นทุนการผลิตกาแฟพันธุ์โรบัสตา 6,912.63 บาทต่อไร่ ลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 4.44 และต้นทุนต่อกิโลกรัม 90.96 บาทต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 8.13 สำหรับกาแฟอะราบิกาต้นทุนการผลิต 7,335.23 บาทต่อไร่ ลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 1.06 และต้นทุนต่อกิโลกรัม 94.04 บาทต่อกิโลกรัม ลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 3.98

ตารางที่ 14 ต้นทุนการผลิตเมล็ดกาแฟของไทยแยกพันธุ์ ปี 2561/62 – 2566/67

ปี	ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	ต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)	ต้นทุนต่อหน่วย (บาท/กก.)
พันธุ์โรบัสตา				
2561/62	5,009.87	2,025.69	7,035.56	62.82
2562/63	4,243.54	2,038.68	6,282.22	72.21
2563/64	4,775.03	2,055.43	6,830.46	69.70
2564/65	5,300.63	2,146.72	7,447.35	80.08
2565/66	5,043.68	2,190.32	7,234.00	84.12
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2.39	2.10	2.28	7.12
2566/67*	4,707.29	2,205.34	6,912.63	90.96
พันธุ์อะราบิกา				
2561/62	5,097.38	2,140.94	7,238.32	73.11
2562/63	5,706.48	2,153.69	7,860.17	66.05
2563/64	5,105.24	2,175.07	7,280.31	80.00
2564/65	5,746.11	2,273.92	8,020.03	88.13
2565/66	5,227.25	2,186.81	7,414.06	97.55
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	0.57	0.97	0.68	9.04
2566/67*	5,141.80	2,193.43	7,335.23	94.04

หมายเหตุ * ประมาณการ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2.2.2 การตลาดของกาแฟไทย

(1) ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงาน

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปเพิ่มขึ้นจาก 80,691 ตัน ในปี 2562/62 เป็น 93,551 ตัน ในปี 2565/66 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.06 ต่อปี ทั้งนี้เนื่องจากความต้องการของโรงงานแปรรูปเพิ่มขึ้น ทั้งเพื่อการบริโภคภายในประเทศ และเพื่อการส่งออก (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปในประเทศ ปี 2561/62 – 2566/67

หน่วย : ตันสารกาแฟ

ปี	ความต้องการใช้
2561/62	80,691
2562/63	95,469
2563/64	94,403
2564/65	96,027
2565/66	93,551
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	3.06
2566/67*	96,604

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

(2) ราคา

ราคาเมล็ดกาแฟโรบัสตาที่เกษตรกรขายได้ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 67.47 บาท ในปี 2561/62 เป็นกิโลกรัมละ 71.74 บาท ในปี 2565/66 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.29 ต่อปี และราคาเมล็ดกาแฟอะราบิกาที่เกษตรกรขายได้ เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 106.48 บาท ในปี 2561/62 เป็นกิโลกรัมละ 208.00 บาท ในปี 2565/66 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.30 ต่อปี (ตารางที่ 16)

สำหรับปี 2566/67 ราคาเมล็ดกาแฟโรบัสตาที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 123.01 บาท จากปีที่ผ่านมา หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 71.47 และราคาเมล็ดกาแฟอะราบิกาที่เกษตรกรขายได้ลดลงเหลือกิโลกรัมละ 190.27 บาท จากปีที่ผ่านมา หรือลดลงร้อยละ 8.52

ตารางที่ 16 ราคาเมล็ดกาแฟดิบโรบัสต้าและอะราบิกา ปี 2561/62 – 2566/67

หน่วย : บาท/กก.

ปี	ราคาเมล็ดกาแฟโรบัสต้า (กะลา) ที่เกษตรกรขายได้	ราคากาแฟอะราบิกา (กะลา) ที่เกษตรกรขายได้
2561/62	67.47	106.48
2562/63	66.98	114.41
2563/64	66.63	142.30
2564/65	74.30	147.84
2565/66	71.74	208.00
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2.29	17.30
2566/67	123.01	190.27

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

(3) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกเมล็ดกาแฟดิบของไทยลดลงจาก 385 ตัน ในปี 2562 เหลือ 255 ตัน ในปี 2566 หรือลดลงร้อยละ 5.57 ต่อปี สำหรับเมล็ดกาแฟคั่วเพิ่มขึ้นจาก 217 ตัน ในปี 2562 เป็น 341 ตัน ในปี 2566 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.68 กาแฟสำเร็จรูป ลดลงจาก 7,441 ตัน ในปี 2562 เหลือ 6,358 ตัน ในปี 2566 หรือลดลงร้อยละ 7.23 ต่อปี และกาแฟสำเร็จรูปผสม ลดลงจาก 7,419 ตัน ในปี 2562 เหลือ 7,460 ตัน ในปี 2566 หรือลดลงร้อยละ 0.45 ต่อปี เนื่องจากผลผลิตในประเทศลดลง และความต้องการบริโภคในประเทศเพิ่มมากขึ้น (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเมล็ดกาแฟ และกาแฟสำเร็จรูป ปี 2562 – 2566

ปริมาณ : ตันเมล็ดกาแฟดิบ , มูลค่า : ล้านบาท

ปี	เมล็ดกาแฟดิบ		เมล็ดกาแฟคั่ว		กาแฟสำเร็จรูป		กาแฟสำเร็จรูปผสม	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2562	385	84	217	40	7,441	574	7,419	2,281
2563	291	60	177	33	9,301	782	7,519	2,309
2564	377	76	230	39	7,450	733	6,812	2,423
2565	374	75	282	51	6,015	641	7,109	3,014
2566	255	76	341	96	6,358	739	7,460	3,435
อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	-5.57	0.23	14.68	24.44	-7.23	3.11	-0.45	11.46

ที่มา : กรมศุลกากร

หมายเหตุ: เมล็ดกาแฟคั่ว กาแฟสำเร็จรูป และกาแฟสำเร็จรูปผสม แปลงหน่วยเป็นเมล็ดกาแฟดิบ (สารกาแฟ)

(4) การนำเข้า

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การนำเข้าเมล็ดกาแฟดิบเพิ่มขึ้นจาก 44,831 ตัน ในปี 2562 เป็น 62,171 ตัน ในปี 2566 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.17 ต่อปี เนื่องจากผลผลิตในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงงานแปรรูป เมล็ดกาแฟคั่วลดลงจาก 4,534 ตัน ในปี 2562 เป็น 2,306 ตัน ในปี 2566 หรือลดลงร้อยละ 18.73 สำหรับกาแฟสำเร็จรูปมีการนำเข้าเพิ่มขึ้นจาก 18,753 ตัน ในปี 2562 เป็น 24,739 ตัน ในปี 2566 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.06 ต่อปี และกาแฟสำเร็จรูปผสม เพิ่มขึ้นจาก 1,893 ตัน ในปี 2562 เป็น 2,174 ตัน ในปี 2566 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.57 ต่อปี (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูป ปี 2562 - 2566

ปริมาณ : ตันเมล็ดกาแฟดิบ , มูลค่า : ล้านบาท

การนำเข้า	เมล็ดกาแฟดิบ		เมล็ดกาแฟคั่ว		กาแฟสำเร็จรูป		กาแฟสำเร็จรูปผสม	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2562	44,831	2,523	4,534	822	18,753	1,837	1,893	922
2563	59,650	3,141	4,818	889	23,647	2,583	2,162	993
2564	58,609	3,607	2,040	564	24,675	2,744	2,171	997
2565	61,982	5,424	2,340	884	24,467	3,230	2,328	1,168
2566	62,171	6,529	2,306	960	24,739	3,355	2,174	1,050
อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	7.17	27.74	-18.73	3.09	6.06	15.35	3.57	4.31

ที่มา : กรมศุลกากร

หมายเหตุ: เมล็ดกาแฟคั่ว กาแฟสำเร็จรูป และกาแฟสำเร็จรูปผสม แปลงหน่วยเป็นเมล็ดกาแฟดิบ (สารกาแฟ)

3. ปัญหา

3.1 ด้านการตลาด

กาแฟโรบัสตา	กาแฟอาราบิกา
<p>1) องค์กรรับซื้อเมล็ดกาแฟดิบคุณภาพที่ไม่ได้มาตรฐาน ทำให้ไม่สามารถหาตลาดรับซื้อได้</p> <p>2) ปัญหาเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ความจริงใจของทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย ทำให้ขาดความน่าเชื่อถือ จึงไม่เกิดความยั่งยืน</p> <p>3) ราคากาแฟเกรดอุตสาหกรรมในประเทศสูงกว่าตลาดโลก เนื่องจากภาครัฐได้มีการกำหนดราคารับซื้อขั้นต่ำเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ทำให้เป็นช่องว่างของผู้ประกอบการ</p>	<p>1) โครงสร้างการกำหนดราคาถูกบิดเบือน เกษตรกรเกิดความเข้าใจผิดว่าจะสามารถขายได้ราคาสูง เกิดจากหลายสาเหตุ เช่น การปั่นราคา การลักลอบนำเข้ากาแฟจากประเทศเพื่อนบ้าน ต้นทุนการผลิตสูงโดยเฉพาะค่าแรงภาชีนำเข้าสูง</p> <p>2) ไม่มีหน่วยงานกลางในการกำหนดมาตรฐาน คุณภาพผลผลิต และราคา</p> <p>3) ผู้บริโภคหันไปใช้กาแฟทดแทนจากต่างประเทศ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตลาด commodity ปัจจุบันมีการใช้มากกว่า 100% - ตลาด specialty ขึ้นอยู่กับราคา <p>4) ตลาดกาแฟอาราบิกาต้องการความหลากหลายของสายพันธุ์กาแฟอาราบิกา เพื่อสร้างโอกาสทางการตลาด แต่จำนวนสายพันธุ์กาแฟที่มีจำนวนพันธุ์น้อยไม่ตอบสนองความต้องการของตลาด และไม่มีการส่งเสริมการผลิตกาแฟให้ตรงกับความต้องการของแต่ละ Market segment</p> <p>5) ราคาวัตถุดิบสูงทำให้ขาดความสามารถในการแข่งขัน</p> <p>6) การค้าเสรีส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตขนาดเล็กและขนาดกลาง</p> <p>7) ผู้บริโภคขาด brand loyalty ต่อกาแฟไทย</p> <p>8) นโยบายรัฐบาลไม่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาด เช่น มีการส่งเสริมการปลูกกาแฟโดยใช้ระบบเกษตรอินทรีย์ แต่ตลาดกาแฟอินทรีย์ในไทยและตลาดโลกมีอัตราการเติบโตช้า</p> <p>9) ขาดข้อมูลความต้องการบริโภคของแต่ละตลาดในเชิงลึก ไม่สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาตลาดใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>

3.2 ด้านการผลิต

กาแฟโรบัสตา	กาแฟอะราบิกา
<p>1) เกษตรกรไม่ให้ความสำคัญในการคัดเลือกพันธุ์ เนื่องจากไม่ได้รับการสนับสนุนหรือมีแรงจูงใจที่เพียงพอ รวมทั้งการเข้าถึงพันธุ์ดีและเทคโนโลยีที่เหมาะสมมีน้อย ทำให้ผลผลิตต่ำ ไม่ต้านทานโรค มีความเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ</p> <p>2) พื้นที่ปลูกกาแฟมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีพืชเศรษฐกิจที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า</p> <p>3) พื้นที่ปลูกกาแฟโรบัสตาส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 90 ในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ทำให้ไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ เช่น การรับรองแปลง GAP เพื่อเพิ่มมูลค่าและมาตรฐานของกาแฟ</p> <p>4) ระบบการปลูกกาแฟแบบเดิม เป็นแบบต่างคนต่างทำ ไม่มีการรวมกลุ่มกัน</p> <p>5) เกษตรกรไม่ได้ใช้เทคโนโลยีการผลิตกาแฟ ด้านการเกษตรกรรม เครื่องมือ หรือเครื่องจักรกลที่เหมาะสม</p> <p>6) กาแฟที่มีคุณลักษณะเฉพาะมีน้อย (คุณภาพ/ ปริมาณ)</p>	<p>1) พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ทำให้ไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น พื้นที่ปลูกอยู่ในเขตภูเขา ชาวเขาถือครองมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ทำให้ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP และอินทรีย์</p> <p>2) สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง ทำให้โรคและแมลงศัตรู เกิดการปรับตัวสร้างความหลากหลายและความรุนแรงมากขึ้นทุกปี เช่น โรคราสนิม โรคแอนแทรคโนส และการระบาดของมอดเจาะผลกาแฟ ส่งผลต่อผลผลิตและคุณภาพของกาแฟอะราบิกาเป็นอย่างมาก</p> <p>3) เกษตรกรไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำที่ถูกต้องในการจัดการเทคโนโลยีการผลิต เช่น การเลือกใช้ต้นพันธุ์ดี การจัดการสวนที่ถูกต้อง เป็นต้น การจัดการผลผลิตตกค้างในแปลงให้หมดเพื่อลดการเข้าทำลายของโรคและแมลง</p>

3.3 ด้านการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม

กาแฟโรบัสตา	กาแฟอะราบิกา
<p>1) ขาดเครื่องมือ อุปกรณ์ และองค์ความรู้ในการจัดการกระบวนการแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าให้ตรงตามมาตรฐานและความต้องการของตลาด</p> <p>2) ไม่มีหน่วยงานกลางในการตรวจสอบมาตรฐานสากลและคุณภาพของผลิตภัณฑ์แปรรูป</p> <p>3) ขาดแรงจูงใจในการแปรรูปกาแฟระดับคุณภาพ เช่น กาแฟระดับพรีเมียม หรือ fine robusta</p> <p>4) เน้นการแปรรูปเพื่อใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม</p>	<p>1) มีมาตรฐานกาแฟที่หลากหลาย เช่น มกอช, มอก, มกช, SCA, COE ผู้ประกอบการและเกษตรกรมีความสับสนในการปฏิบัติ ไม่มีการรับรอง (Certification) ที่เพิ่มมูลค่าให้สินค้ากาแฟ</p> <p>2) เครื่องจักรกลในการแปรรูปกาแฟของไทยไม่ได้มาตรฐานระดับสากล ยังต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งมีราคาสูง</p> <p>3) การรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อการแปรรูปไม่ชัดเจน และไม่มีความเข้มแข็ง</p> <p>4) เกษตรกร หรือผู้ประกอบการส่วนใหญ่ขาดการบริหารจัดการของเหลือทิ้งจากการแปรรูปกาแฟ เช่น เซอร์รี่ เมื่อกาแฟ และกะลากาแฟ ซึ่งสามารถนำไปต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ที่เพิ่มมูลค่าได้</p>

	<p>5) เกษตรกรขาดทักษะ/องค์ความรู้และความตระหนักในกระบวนการคั่วกาแฟที่สะอาดปลอดภัย จากสาร Ochratoxin (OTA), Acrylamide และ Polycyclic Aromatic Hydrocarbons (PAHs)</p> <p>6) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมขาดความรู้และความเข้าใจในการแปรรูปกาแฟ ทำให้การส่งเสริมการแปรรูปกาแฟไม่ได้มาตรฐาน เช่น นำเครื่องคั่วพริกไปใช้คั่วกาแฟ</p> <p>7) ขาดจริยธรรมในการผลิตสินค้าที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication หรือ GI)</p>
--	---

3.4 ด้านการวิจัยและพัฒนา

กาแฟโรบัสตา	กาแฟอะราบิกา
<p>1) พันธุ์กาแฟปัจจุบันมีจำกัด ไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป</p> <p>2) การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมมีผลต่อการจัดการสวนกาแฟ การระบาดของศัตรูพืช และผลผลิตกาแฟ</p> <p>3) การเชื่อมโยงองค์ความรู้ หรือการเข้าถึงข้อมูลเทคโนโลยีของเกษตรกร และการถ่ายทอดเทคโนโลยีมีจำกัด</p> <p>4) การวิจัยการจัดเขตการผลิตกาแฟที่เหมาะสม (Zoning) และสอดคล้องกับสภาพภูมิศาสตร์ภูมิอากาศ และภูมิสังคม</p>	<p>1) พันธุ์กาแฟปัจจุบันมีข้อจำกัดด้านการต้านทานโรคราสนิมสายพันธุ์ใหม่ ทำให้ผลผลิตต่ำ</p> <p>2) การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมมีผลต่อการระบาดและความรุนแรงของศัตรูพืช ทำให้ปริมาณผลผลิตและคุณภาพลดลง เช่น โรคราสนิม โรคแอนแทรคโนส มอดเจาะผลกาแฟ</p> <p>3) การออกดอกกาแฟไม่พร้อมกัน ทำให้เพิ่มต้นทุนการผลิตด้านแรงงานในการเก็บเกี่ยว</p> <p>4) การวิจัยและพัฒนาระบบปลูกกาแฟเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีจำกัด</p> <p>5) ขาดข้อมูลรองรับการขยายพื้นที่ปลูกกาแฟในสภาพพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม</p> <p>6) การพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อปรับปรุงกระบวนการแปรรูปกาแฟให้มีคุณภาพสม่ำเสมอรวมทั้งความหลากหลายในผลิตภัณฑ์กาแฟสำหรับตลาดเฉพาะมีอยู่อย่างจำกัด</p> <p>7) การวิจัยและพัฒนาอัตลักษณ์กาแฟในแต่ละท้องถิ่นมีจำกัด</p> <p>8) ขาดเทคโนโลยีในการตรวจสอบการปลอมปนกาแฟ ทำให้กาแฟมีคุณภาพไม่สม่ำเสมอ ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของกาแฟไทย</p> <p>9) แหล่งผลิตกาแฟบางส่วนมีสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมกับลักษณะหรือข้อจำกัดของพันธุ์ ทำให้ปริมาณและคุณภาพผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร</p>

3.5 ด้านการบริหารจัดการ

กาแฟโรบัสตา	กาแฟอาราบิกา
<p>1) ขาดหน่วยงานที่มีอำนาจสั่งการในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ขาดการเชื่อมโยงในการติดตามประเมินผลในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์</p> <p>2) ราคาที่สหกรณ์รับซื้อสูงกว่าราคาตลาดในขณะที่คุณภาพสินค้าอาจไม่ตรงกับความต้องการของผู้รับซื้อ ส่งผลให้สหกรณ์ฯ ไม่สามารถขายผลผลิตได้/ขาดทุนจากการดำเนินงาน</p> <p>3) ขาดการจัดการองค์ความรู้ ตลอด Value Chain ของกลุ่มเกษตรกร/ วิสาหกิจชุมชน/ สหกรณ์ ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพไม่สม่ำเสมอ</p> <p>4) การขยายพื้นที่ปลูกส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่ป่าไม้ ทำให้เกษตรกรไม่สามารถเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานสินค้าปลอดภัย GAP/Organic ได้ อาจทำให้เกิดการสวมสิทธิ์และไม่สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ และเกษตรกรจะขาดโอกาสในการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ</p> <p>5) ผลผลิตในประเทศมีไม่เพียงพอ และมีคุณภาพไม่สม่ำเสมอ หรือไม่ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการนำเข้า ไม่เอื้อต่อภาคอุตสาหกรรมกาแฟ</p> <p>6) กระบวนการและขั้นตอนในการนำเข้า ส่งออกกาแฟ มีข้อจำกัด และไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ตลาดโลก</p>	<p>1) ข้อมูลไม่เป็นเอกภาพ ข้อมูลของภาครัฐและเอกชนไม่ตรงกัน ทำให้มีความคลาดเคลื่อนของข้อมูล ขาดการเชื่อมโยง ไม่สามารถเข้าใช้ประโยชน์ได้อย่างสะดวก รวมทั้งข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน โดยเฉพาะข้อมูลการคาดการณ์แนวโน้ม การขาดการจัดการข้อมูลที่สำคัญ และบางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ได้เผยแพร่ข้อมูล ตลอดจนผู้รับซื้อผลผลิตกาแฟอาราบิกา เช่น สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน หรือพ่อค้าคนกลาง ประสบปัญหาการขาดทุน เนื่องจากรับซื้อผลผลิตในราคาสูง แต่ไม่สามารถคาดการณ์ราคาของตลาดโลกได้ จึงเกิดภาวะขาดทุน</p> <p>2) การรวมกลุ่มของเครือข่ายผู้ผลิตกาแฟอาราบิกาประเทศไทย และผู้ซื้อรวมตัวกันแบบไม่เข้มแข็ง มีการรวมตัวเฉพาะกลุ่มที่มีศักยภาพ เป็นการรวมกันแบบหลวม ๆ ไม่สามารถบริหารจัดการผลผลิตได้ทั้งระบบ</p> <p>3) นโยบายการค้าเสรีที่ให้มีการนำเข้ากาแฟแปรรูปภาษีร้อยละ 0 กระทบต่อผู้ประกอบการแปรรูปในประเทศ</p> <p>4) ไม่มีองค์กรกลางในการจัดการบริหารจัดการผลผลิตกาแฟในภาพรวมทั้งประเทศ</p>

4. ความท้าทายในอนาคต

4.1 ด้านการตลาด

กาแฟโรบัสตา	กาแฟอะราบิกา
<p>1) ข้อมูลด้านปริมาณและคุณภาพในภาคการผลิต ความต้องการของตลาดภายในประเทศ/ต่างประเทศ ที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ บริหารจัดการ ผลผลิตได้อย่างถูกต้องแม่นยำ</p> <p>2) ภาครัฐสนับสนุนการรวมตัวของเกษตรกรให้ แปรรูปสร้างอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น เพื่อเพิ่มมูลค่ากาแฟ</p> <p>3) เพิ่มการผลิต การส่งออกกาแฟ ทั้งเมล็ดกาแฟดิบ และผลิตภัณฑ์กาแฟคั่ว ในลักษณะ fine robusta ภายใต้แบรนด์และอัตลักษณ์ของไทย (cupping score 8.0 ขึ้นไป) เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม</p>	<p>1) การขยายตัวที่สูงมากของธุรกิจร้านกาแฟ/SME ทำให้ตลาดกาแฟอะราบิกาไทยมีการเติบโตมาก ซึ่งเป็นผลดีต่อความอยู่รอดของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟ แต่ขาดความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ภาครัฐควรเข้ามามีส่วนร่วมโดยส่งเสริมการลงทุน</p> <p>2) ส่งเสริมการสร้างตลาดกลางการซื้อขายกาแฟ</p> <p>3) ภาครัฐควรส่งเสริมการปรับโครงสร้างภาษี เพื่อลด ต้นทุนการผลิตที่สูงมาก</p> <p>4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้เกิด การผลิตกาแฟคุณภาพในระดับท้องถิ่น ชุมชนมีความ เข้มแข็ง และมีอำนาจการต่อรอง</p> <p>5) พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิต เพื่อให้ สามารถใช้ปัจจัยการผลิตให้เกิดประสิทธิภาพสูงที่สุด และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p> <p>6) ส่งเสริมให้เกิดความความร่วมมือระหว่างเกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน เพื่อสะท้อนถึงปัญหา ที่แท้จริงในอุตสาหกรรมกาแฟ</p> <p>7) ภาครัฐควรสนับสนุนภาคเอกชนในการขยายตลาด กาแฟไทยให้เป็นที่รู้จักในต่างประเทศ เช่น การจัด roadshow ในเวทีต่างประเทศ เป็นต้น</p>

4.2 ด้านการผลิตและลดต้นทุนการผลิต

กาแฟโรบัสตา	กาแฟอะราบิกา
<p>1) ปรับปรุงพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง ทนทานต่อการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เกษตรกรสามารถ คัดเลือก/ปรับปรุงพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ด้วยตนเอง</p> <p>2) การสร้างอัตลักษณ์/ GI เพื่อเพิ่มมูลค่าและราคา เช่น กาแฟคุณภาพ/พรีเมียม</p> <p>3) ส่งเสริม ให้ความรู้ ระบบการปลูกพืชกาแฟร่วมกับ พืชอื่น ลดความเสี่ยงเรื่องรายได้ ปลูกพืชอย่างยั่งยืน (กรณีแปลงใหม่)</p>	<p>1) ยกระดับคุณภาพผลผลิตได้ให้มาตรฐานระดับสากล มีการจัดทำแผนบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ</p> <p>2) สร้างนวัตกรรมใหม่ที่เหมาะสมต่อการผลิตกาแฟ อะราบิกา ด้านการปรับปรุงพันธุ์และการจัดการสวน กาแฟ</p> <p>3) การพัฒนาด้านคุณภาพผลผลิตสู่ความเป็นเลิศ สามารถแข่งขันได้</p>

<p>4) พัฒนาการปลูกกาแฟในพื้นที่ปลูกเดิมให้ยั่งยืนและอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมได้ เป็นระบบนิเวศสวนกาแฟ เช่น สวนผสมผสาน</p> <p>5) สร้างกลุ่มเกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการในกลุ่มให้เข้มแข็ง และมีอำนาจต่อรอง</p> <p>6) สร้างแอปพลิเคชันการจัดการฟาร์มที่ดี เทคโนโลยีการปลูกและการจัดการฟาร์ม และการเตือนภัยเกษตรกรให้มีความแม่นยำและถูกต้อง</p> <p>7) สร้างเกษตรกรต้นแบบ (smart farmer) ในการผลิตกาแฟคุณภาพ</p>	
--	--

4.3 การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม

กาแฟโรบัสตา	กาแฟอาราบิกา
<p>1) ส่งเสริม ให้ความรู้และพัฒนาผลิตภัณฑ์กาแฟให้มีความหลากหลายและได้มาตรฐาน โดยใช้วัตถุดิบจากกาแฟทุกส่วน (Zero Waste)</p> <p>2) จัดตั้งหน่วยงาน/สถาบันกลาง ให้ความรู้ วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์กาแฟ รวมทั้งตรวจสอบและรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์</p>	<p>1) การสร้างมาตรฐานและส่งเสริมความปลอดภัยของคุณภาพกาแฟและเมล็ดกาแฟคั่วให้สะอาดปลอดภัยและควบคุมสารพิษส่งเสริมความรู้ที่ถูกต้อง และพัฒนามาตรฐานกลางของไทยโดยมีหน่วยงานรับรองทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้</p> <p>2) การแบ่งตลาดเพื่อการแปรรูปให้ชัดเจน ได้แก่ ตลาดกาแฟพิเศษ (Specialty Coffee) และตลาดกาแฟทั่วไป (Common Coffee)</p> <p>3) ยกกระดับมาตรฐานการแปรรูปกาแฟให้เป็นกาแฟพิเศษ (Specialty Coffee)</p> <p>4) ภาครัฐต้องอุดหนุนให้ผู้ประกอบการพัฒนาเครื่องจักรหรืออุดหนุนการนำเข้าเครื่องจักร เช่น เครื่องวัดความชื้น</p> <p>5) ส่งเสริมการรวมตัวเพื่อการแปรรูปเพื่อพัฒนาการยกระดับมาตรฐานชุมชนโดยมุ่งสู่อุตสาหกรรมกาแฟขนาดใหญ่ระดับกลางและขนาดใหญ่</p> <p>6) การบริหารจัดการสู่ระบบ Zero waste เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม Eco-friendly</p> <p>7) การแปรรูปกาแฟเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค เช่น เปรี้ยวเพิ่มขึ้น รสกลมกล่อม โดยเฉพาะผู้บริโภคกลุ่ม Indies</p> <p>8) มีการพัฒนากาแฟเอกลักษณ์ของไทย เช่น กาแฟโบราณ</p>

กาแฟโรบัสตา	กาแฟอาราบิกา
	<p>9) ส่งเสริมความรู้การสร้างอาชีพนักคั่วกาแฟที่สามารถพัฒนาและส่งเสริมการค้ากาแฟให้ได้มาตรฐานและทางการ</p> <p>10) ส่งเสริม อบรมเจ้าหน้าที่ไปส่งเสริมและตรวจสอบการส่งเสริมเจ้าหน้าที่ให้มีการนำเทคโนโลยีไปถ่ายทอดให้ถูกต้องและการพัฒนามาตรฐานร่วมกัน</p> <p>11) ส่งเสริม Health Cluster ให้มีงานวิจัยด้านกาแฟสุขภาพ และให้ส่งเสริมประโยชน์ของกาแฟเพื่อตอบสนอง IARC</p> <p>12) ปรับเปลี่ยนกฎหมายส่งเสริมการแปรรูปสินค้าแปรรูปจากพืช GI เพื่อการส่งเสริมการจัดการเพิ่มมูลค่าสินค้า</p> <p>13) ให้หน่วยงานภาครัฐเข้มแข็งในมาตรฐานของ GAP, GMP และมาตรฐานอื่น ๆ หรือมีองค์กรกลางในการพัฒนา ส่งเสริมมาตรฐาน เช่น CCQ – Certified Coffee Quality laboratory</p>

4.4 ด้านการวิจัยและพัฒนา

กาแฟโรบัสตา	กาแฟอาราบิกา
<p>1) การสร้างนวัตกรรม และการยกระดับการวิจัยและพัฒนาการผลิตให้ได้มาตรฐานเพื่อการแข่งขัน</p> <p>2) งานวิจัยที่เชื่อมโยงกับโลจิสติกส์และมิติทางด้านเศรษฐศาสตร์เพื่อลดต้นทุนการผลิตกาแฟ</p> <p>3) การปรับปรุงพันธุ์กาแฟในทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ/พฤติกรรมของเกษตรกรที่เปลี่ยนไป</p> <p>4) พัฒนาชุดเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ</p> <p>5) การนำเทคโนโลยีเกษตรแม่นยำมาใช้ในการผลิต</p> <p>6) พัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูปในการเชื่อมโยงองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อการเพิ่มมูลค่าและลดต้นทุนการผลิต</p>	<p>1) นวัตกรรมใหม่ด้านพันธุ์ และพัฒนาเทคโนโลยีในการจัดการแปลงปลูกให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ตลอดจนการเพิ่มมูลค่าจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้หลากหลาย และสร้างรายได้ให้กับประเทศ</p> <p>2) งานวิจัยที่เชื่อมโยงกับโลจิสติกส์และมิติทางด้านเศรษฐศาสตร์เพื่อลดต้นทุนการผลิตกาแฟ</p> <p>3) การนำเทคโนโลยีเกษตรแม่นยำมาใช้ในการผลิต</p> <p>4) พัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูปในการเชื่อมโยงองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อการเพิ่มมูลค่าและลดต้นทุนการผลิต</p>

4.5 การบริหารจัดการ

กาแฟโรบัสตา	กาแฟอาราบิก้า
<p>1) สำรวจและสร้างฐานข้อมูลการผลิตกาแฟ (Big data) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง สามารถนำไปใช้บริหารจัดการผลผลิตกาแฟในประเทศ</p> <p>2) ปรับปรุงระเบียบการนำเข้าเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการ แต่ในขณะเดียวกันต้องไม่ทำให้เกษตรกรภายในประเทศได้รับผลกระทบ</p> <p>3) พัฒนารัฐกิจกาแฟทั้งระบบให้มีความเชื่อมโยงตั้งแต่กลุ่มเกษตรกร ผู้ประกอบการ อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ให้มีทิศทางการพัฒนาไปในทางเดียวกัน</p>	<p>1) การใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อมาจัดการฐานข้อมูล Big data ของกาแฟอาราบิก้าของภาครัฐ และเอกชนประเทศไทย ให้เป็นเอกภาพสามารถนำไปใช้บริหารจัดการผลผลิตกาแฟในประเทศ โดยจัดตั้งหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งรับผิดชอบโดยตรงในการจัดเก็บ และรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆรวมไว้ด้วยกัน เช่น ข้อมูลสถาน การณ์ การผลิต การนำเข้า - ส่งออก สารสนเทศ การตลาดการดูแลรักษา การพยากรณ์ การเกิดโรคแมลง การแปรรูป การขนส่ง และการบริหารจัดการ เป็นต้น</p> <p>2) ส่งเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร/ เครือข่าย โดยการยกระดับอัตลักษณ์ของกาแฟอาราบิก้าชุมชนให้มีความแปลกใหม่มีเอกลักษณ์ โดยใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ แปรรูปกาแฟให้มีเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น หรือชุมชนนั้น ๆ มีเรื่องราว (story) โดยสร้างแบรนด์เฉพาะของประเทศไทย เช่น กาแฟอาราบิก้าไทยแลนด์โอลี่</p>

5. การวิเคราะห์สถานการณ์กาแฟ ภายใต้เงื่อนไขการค้าเสรี

ใช้แนวทางวิเคราะห์แบบ SWOT คือ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้เข้าใจ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค สามารถกำหนดกลยุทธ์สำหรับสินค้ากาแฟของประเทศไทยได้ ดังนี้

จุดแข็ง (Strength-S)	จุดอ่อน (Weakness-W)
<ol style="list-style-type: none"> 1. พื้นที่ภาคใต้ของไทยมีความเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของกาแฟโรบัสตาเพราะมีฝนตกชุก ทำให้สภาพอากาศชุ่มชื้น ส่วนพื้นที่ภาคเหนือของไทยมีความเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของกาแฟอะราบิกา เพราะมีสภาพอากาศเย็น 2. กาแฟไทยได้รับการยอมรับว่าคุณภาพดีทั้งพันธุ์โรบัสตาและอะราบิกา และมีรสชาติดี ได้รับการยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ 3. พื้นที่ศักยภาพการขยายพื้นที่ปลูกกาแฟโรบัสตาในพื้นที่ใหม่ ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และนโยบายการปลูกพืชแซมในพืชเศรษฐกิจอื่น เพื่อลดความเสี่ยงในเรื่องราคา และเป็นการขยายพื้นที่ปลูกได้ในทางหนึ่ง 4. แหล่งปลูกมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว สามารถต่อยอดสร้างสินค้า Local brand, GI 5. ประเทศไทยได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ เนื่องจากตั้งอยู่จุดกึ่งกลางภูมิภาคอาเซียน ไม่ได้รับผลกระทบจากพายุกำลังแรง อีกทั้งยังมีระบบโลจิสติกส์ที่ดีกว่าเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่ง 6. รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุน และมีการจัดทำยุทธศาสตร์กาแฟ เพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกัน 7. หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนร่วมกันส่งเสริมและสนับสนุนพันธุ์กาแฟคุณภาพดี ให้ผลผลิตต่อไร่สูงรวมไปร่วมกันพัฒนากาแฟไทยให้เป็นกาแฟคุณภาพพรีเมียม (Fine Robusta) 8. กาแฟไทยได้รับการพัฒนาเพื่อเข้าสู่ zero waste โดยมีการนำไปใช้ในกิจการเพื่อสุขภาพและความงามเพิ่มมากขึ้น 9. ผู้รับซื้อมีส่วนในการพัฒนาและส่งเสริมขีดความสามารถของเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. พื้นที่ปลูกกาแฟส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ไม่สามารถยื่นขอการรับรองแหล่งผลิต GAP ได้ 2. พันธุ์กาแฟที่ดีให้ผลผลิตสูงมีน้อย ขาดการใช้เทคโนโลยีด้านเกษตรกรรม ทำให้สภาพพื้นที่ปลูกขาดการบำรุงรักษา รวมไปถึงการบริหารจัดการการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ เช่น การปลูกร่วมกับพืชที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น 3. เนื้อที่ปลูกกาแฟโรบัสตามีแนวโน้มลดลง ทำให้ผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงงานแปรรูป อีกทั้งเกษตรกรมีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปปลูกพืชอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า เช่น ไม้ผลหรือพืชเศรษฐกิจอื่น 4. ต้นทุนการผลิตกาแฟของไทยสูงกว่าประเทศคู่แข่ง 5. ไทยยังไม่สามารถผลิตกาแฟอินทรีย์ที่มีคุณภาพดีเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้อย่างเพียงพอ 6. กาแฟคุณภาพของไทยมีปริมาณผลผลิตไม่สม่ำเสมอในแต่ละฤดูการผลิต 7. ระบบการตรวจสอบย้อนกลับของเมล็ดกาแฟไทย ยังไม่มีความชัดเจน ไม่มีหน่วยงานกลางในการตรวจสอบมาตรฐานและคุณภาพผลิตภัณฑ์ 8. กาแฟไทยขาดการประชาสัมพันธ์อย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในต่างประเทศ 9. ข้อจำกัดด้านกฎระเบียบข้อบังคับของไทย ไม่เอื้อต่อการนำเข้ากาแฟจากแหล่งต่างๆ เพื่อมาผสมกับกาแฟไทยในการขยายโอกาสทางการตลาด การสร้างแบรนด์ และการส่งออก 10. ฐานข้อมูลด้านการผลิตและคุณภาพในภาคการผลิต ความต้องการของตลาดภายในประเทศ และต่างประเทศยังไม่ชัดเจน ไม่เป็นเอกภาพ

จุดแข็ง (Strength-S)	จุดอ่อน (Weakness-W)
<p>10. นโยบายรัฐบาลสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มทางการเกษตรให้เข้มแข็ง เพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ ให้เข้าสู่เวทีระดับภูมิภาคและระดับโลก</p> <p>11. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในการพัฒนาภาพทั้งระบบ ส่งเสริมกิจการ SME เพื่อสร้างสภาพคล่องในการประกอบธุรกิจ ตลอดจนการปฏิรูปภาคเกษตร เพื่อการพัฒนาสินค้าคุณภาพ/มาตรฐานสินค้าเกษตร ตั้งแต่การผลิตถึงการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เพิ่มมูลค่าด้วยผลงานวิจัยและนวัตกรรม</p> <p>12. ไทยเป็นทั้งประเทศผู้ผลิตและผู้บริโภค ทำให้สามารถบริหารจัดการผลผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อตอบสนองตามความต้องการของตลาดในประเทศและต่างประเทศได้อย่างรวดเร็ว</p> <p>13. แหล่งรับซื้อผลผลิตกระจายอยู่ทั่วไปบริเวณพื้นที่ที่มีการปลูกกาแฟ</p> <p>14. เกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตกาแฟได้สูงเมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิต</p> <p>15. ประเทศไทยมีแนวโน้มความนิยมบริโภคกาแฟเพิ่มมากขึ้นทุกปี</p> <p>16. ไทยมีศักยภาพในการผลิตกาแฟเพื่อการส่งออก โดยในปี 2563 มีพื้นที่การผลิต 223,690 ไร่ มูลค่าการผลิตเพื่อการส่งออก 7,600 ล้านบาท และมีแนวโน้มในการขยายตลาดได้มากขึ้น</p> <p>17. การขยายตัวของธุรกิจกาแฟไทยในลักษณะ SMEs มีแนวโน้มที่มากขึ้น</p>	<p>ทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการได้อย่างถูกต้องแม่นยำ</p> <p>11. ขาดการจัดการองค์ความรู้ ตลอดห่วงโซ่คุณค่า (value chain) ของกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจ สหกรณ์ ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพไม่สม่ำเสมอ</p>

อุปสรรค/ข้อจำกัด (Threat-T)	โอกาส (Opportunity-O)
<ol style="list-style-type: none"> 1. การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศในประเทศไทย ส่งผลต่อคุณภาพเมล็ดกาแฟอย่างมีนัยสำคัญ รวมไปถึงปัญหาด้านโรคแมลงศัตรูพืชอุบัติใหม่ ทำให้เกิดการระบาดของโรคแมลงเพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อปริมาณผลผลิต 2. การเปิดเสรีการค้า (AFTA) ส่งผลกระทบต่อราคาผลผลิตในประเทศ 3. ประเทศอาเซียนซึ่งเป็นคู่แข่งทางการค้ากับไทย มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าประเทศไทย 4. การส่งเสริมการผลิตกาแฟของประเทศในแถบอาเซียนมีมากกว่าความต้องการใช้ในประเทศนั้นๆ ส่งผลให้เกิดความต้องการของตลาด ทำให้เกิดการลักลอบนำเข้า หรือสวมสิทธิการนำเข้ากาแฟเข้ามายังประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อกาแฟไทย 5. ประเทศเพื่อนบ้านมีความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการผลิตผลิตภัณฑ์กาแฟ ทำให้เกิดการย้ายฐานการผลิตจากประเทศไทยไปยังประเทศเพื่อนบ้าน 6. การขยายตัวของธุรกิจแฟรนไชส์กาแฟจากต่างประเทศเข้ามายังประเทศไทยมีมากขึ้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตลาดต่างประเทศมีแนวโน้มความต้องการกาแฟไทยเพิ่มมากขึ้น 2. ความต้องการใช้กาแฟโรบัสตาในต่างประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่พื้นที่ปลูกในอาเซียนลดลง 3. เครื่องมือและอุปกรณ์จากต่างประเทศที่มีความหลากหลาย ทำให้อุตสาหกรรมไทยมีตัวเลือกในการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์กาแฟให้มีความหลากหลายตามความต้องการของตลาด 4. การตลาดในระบบออนไลน์ e-commerce สร้างโอกาสในการขายสินค้าให้กับประเทศไทย

6. การวิเคราะห์ TOWS Matrix

จากการวิเคราะห์สถานการณ์กาแพภายใต้เงื่อนไขการค้าเสรี โดยใช้แนวทางวิเคราะห์แบบ SWOT นำไปสู่การจัดทำกลยุทธ์ด้วยการวิเคราะห์ TOWS Matrix สามารถกำหนดกลยุทธ์ได้ ดังนี้

6.1 กลยุทธ์เพิ่มศักยภาพหรือมาตรการเชิงรุก (Strategy to increase Potential) : SO

- SO1 – ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การสร้างภาพลักษณ์และคุณสมบัติเฉพาะของเมล็ดกาแพไทย รวมไปถึงผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมจากเมล็ดกาแพไทย ผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- SO2 – วางแผนบริหารจัดการ การจัดทำฐานข้อมูลกาแพไทยเชิงลึก เชื่อมโยงข้อมูลแนวโน้มความต้องการของตลาดกับภาคการผลิต ผลักดันผลผลิตสู่ตลาดเป้าหมาย
- SO3 – จัดทำการกำหนดมาตรฐานสินค้ากาแพไทยให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ
- SO4 – พัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับสำหรับเมล็ดกาแพและผลิตภัณฑ์กาแพ
- SO5 – ส่งเสริมให้มีระบบหรือช่องทางในการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีอยู่แล้ว ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พร้อมกับยกระดับและเร่งรัดการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ส่งเสริมการพัฒนาความร่วมมือระหว่างนักวิจัยและผู้ประกอบการ

6.2 กลยุทธ์สร้างภูมิคุ้มกันหรือมาตรการปกป้อง (Strategy to Build Security) : ST

- ST1 – วางแผนมาตรการป้องกันการลักลอบนำเข้ากาแพจากประเทศเพื่อนบ้านที่ผิดกฎหมายอย่างเป็นระบบ
- ST2 – ส่งเสริมการสร้างค่านิยม และคุณค่าของความแตกต่างระหว่างกาแพไทยกับกาแพนำเข้าจากประเทศอื่น ๆ ผ่านการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แก่ผู้บริโภค ยกระดับการบริโภคกาแพไทย สร้างคุณค่าของกาแพไทยให้แตกต่างจากกาแพต่างประเทศ
- ST3 – วางแผนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหามาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อุตสาหกรรมกาแพ อำนวยความสะดวกในการจัดตั้งโรงงาน ยับยั้งการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศอื่น

6.3 กลยุทธ์เร่งพัฒนาหรือมาตรการแก้ไข (Strategy to Accelerate Development) : WO

- WO1 – กำหนดมาตรการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาทางออกให้กับเกษตรกรที่ไม่มีเอกสารสิทธิ และวางแผนมาตรการป้องกันไม่ให้มีแปลงกาแฟในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิเพิ่มขึ้น
- WO2 – วางมาตรการส่งเสริมและจูงใจให้เกษตรกรปลูกกาแฟโรบัสตาอย่างยั่งยืน รักษาพื้นที่ปลูกไม่ให้ลดลง
- WO3 – เร่งรัดการวิจัยและพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การรักษาปริมาณและคุณภาพผลผลิตภายใต้สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง
- WO4 – ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย/กฎระเบียบและขั้นตอนต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ ที่ยังคงรักษาเสถียรภาพอุตสาหกรรมกาแฟภายในประเทศ เพื่อให้เกิดการพัฒนากาแฟไทยทั้งระบบ

6.4 กลยุทธ์แก้วิกฤตหรือมาตรการตั้งรับ (Strategy to Solve the Crisis) : WT

- WT1 – วางแผนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางมาตรการพัฒนาอุตสาหกรรมกาแฟไทยตลอดระบบบริหารห่วงโซ่อุปทาน
- WT2 – เร่งแก้ไขปัญหาลผลิตกาแฟตกต่ำ เพิ่มศักยภาพการผลิต
- WT3 – ส่งเสริมการปลูกกาแฟให้เข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน

7. วิสัยทัศน์

เป็นผู้นำการผลิต การแปรรูป และการค้ากาแฟคุณภาพในระดับเอเชียที่แข่งขันได้ในตลาดโลกภายใต้
อัตลักษณ์กาแฟไทย

8. พันธกิจ

8.1 เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการระบบการผลิตกาแฟ ที่มีมาตรฐานในระดับสากล และเพิ่มมูลค่าที่เติบโตอย่าง
มีคุณภาพ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

8.2 ส่งเสริมการแปรรูปสินค้ากาแฟที่ได้คุณภาพและมาตรฐานสากล ให้เกิดมูลค่าเพิ่มเพื่อเพิ่มขีดความสามารถใน
การแข่งขัน

8.3 พัฒนาระบบตลาดและช่องทางการจัดจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ

8.4 วิจัยและพัฒนา สร้างสรรค์นวัตกรรม และพัฒนาระบบการบริหารจัดการการผลิตที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มปริมาณ
ผลผลิตกาแฟคุณภาพในประเทศให้เพียงพอต่อความต้องการ

8.5 ยกระดับคุณภาพมาตรฐาน และอัตลักษณ์กาแฟไทย ให้เป็นที่ยอมรับในอุตสาหกรรมกาแฟระดับประเทศ
ภูมิภาคเอเชีย และระดับโลกที่แข่งขันได้

9. เป้าหมายในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพัฒนากาแฟแห่งชาติ

9.1 พัฒนาเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟ ให้ผลิตกาแฟที่มีคุณภาพ มีอัตลักษณ์ในเชิงพื้นที่ และได้รับ
การรับรองมาตรฐาน เพื่อสร้างเข้มแข็งและมีรายได้ที่สูงขึ้น

9.2 เพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการให้เข้มแข็ง พัฒนาลาดเดิมและเปิดช่องทางตลาดใหม่ เพื่อเพิ่ม
ส่วนแบ่งและมูลค่าทางการตลาด

9.3 วิจัยและพัฒนาคุณภาพสินค้ากาแฟ ให้ได้รับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเป็นเครื่องมือในการเพิ่ม
ประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป และคุณภาพสินค้ากาแฟ ตลอดจนการสร้างอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรกับ
สิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 19 เป้าหมายในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพัฒนากาแฟแห่งชาติ

ตัวชี้วัด	หน่วย	ข้อมูลพื้นฐาน (ปี 2567)	เป้าหมายระยะ		แหล่งที่มา
			1 - 3 ปี (2568 - 70)	4 - 8 ปี (2571 - 75)	
1) รายได้ของเกษตรกรเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	2,139 ล้านบาท	2,246 ล้านบาท (เพิ่มขึ้นร้อยละ 5)	2,460 ล้านบาท (เพิ่มขึ้นร้อยละ 15)	สำนักงานเศรษฐกิจ การเกษตร
2) กลุ่มผลิตกาแฟคุณภาพและอัตลักษณ์กาแฟที่เพิ่มขึ้น	กลุ่ม	4	7	10	กรมส่งเสริมการเกษตร
3) กาแฟคุณภาพที่ได้รับการรับรองการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	แห่ง	10 แห่ง	11 แห่ง	12 แห่ง	กรมทรัพย์สินทาง ปัญญา กระทรวง พาณิชย์
4) สัดส่วนมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น	ร้อยละของมูลค่า	1,144 ล้านบาท*	1,178 ล้านบาท (เพิ่มขึ้นร้อยละ 3)	1,236 ล้านบาท (เพิ่มขึ้นร้อยละ 8)	สำนักงานปลัดกระทรวง พาณิชย์
5) มีเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมด้านการผลิตและแปรรูป	เรื่อง	2	4	6	กรมวิชาการเกษตร
6) พื้นที่ปลูกกาแฟคุณภาพที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตเพิ่มขึ้น	ร้อยละของพื้นที่ปลูก	42,036 ไร่	46,240 ไร่ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 10)	48,341 ไร่ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 15)	กรมวิชาการเกษตร
7) ต้นแบบการแปรรูปผลิตภัณฑ์กาแฟคุณภาพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อเพิ่มมูลค่า	กลุ่ม	2	4	6	สำนักงานนโยบายและ แผนทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

หมายเหตุ : * คือ มูลค่าการส่งออกเมล็ดกาแฟและผลิตภัณฑ์กาแฟ ปี 2567

10. แนวทางพัฒนากาแฟไทย

- กลยุทธ์ที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อการพัฒนาคุณภาพผลผลิตกาแฟที่เติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์และสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้ากาแฟและเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร
- กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาด้านการตลาดโดยเน้นที่ตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าตลาดกาแฟคุณภาพและตลาดอัตลักษณ์ด้วยความเชี่ยวชาญและนวัตกรรม
- กลยุทธ์ที่ 4 เสริมสร้างศักยภาพการวิจัยและพัฒนารสร้างสรรค้ นวัตกรรมเพิ่มคุณค่า มูลค่ากาแฟตลอดห่วงโซ่คุณค่า
- กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาด้านการบริหารจัดการที่ทันสมัย สมรรถนะสูงบนฐานธรรมาภิบาล

กลยุทธ์ที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อการพัฒนาคุณภาพผลผลิตกาแฟที่เติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์

1. พัฒนาเกษตรกร
2. เพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่
3. ลดต้นทุนการผลิต
4. เพิ่มสัดส่วนผลผลิตกาแฟคุณภาพ
5. เพิ่มพื้นที่ปลูกใหม่ที่มีศักยภาพ
6. เพิ่มเสถียรภาพการผลิต

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาเกษตรกร

- สร้างและส่งเสริมเกษตรกรคุณภาพ ให้เป็นนักจัดการสวนกาแฟมืออาชีพ เพื่อเป็นต้นแบบในระดับพื้นที่ และมีการกระจายให้ครอบคลุม
- ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้ปลูกกาแฟคุณภาพ เพื่อเพิ่มพื้นที่ปลูกรองรับอุตสาหกรรมกาแฟ
- ให้ความรู้เกษตรกรในการผลิตตามมาตรฐาน GAP หรือ Organic รวมไปถึงมาตรฐานอื่น ๆ ในระดับสากล เช่น bird friendly, rain forest, AAA ฯลฯ
- ส่งเสริมให้เกษตรกรทราบความต้องการของตลาดในสภาวะปัจจุบัน เพื่อให้สามารถผลิตผลผลิตตรงตามความต้องการของตลาดในแต่ละยุคสมัย
- ให้ข้อมูลเกษตรกรในการใช้ประโยชน์จากหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบช่วยเหลือในการทดสอบและรับรองคุณภาพที่มีอยู่อย่างเต็มที่
- พัฒนาทักษะเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสวนกาแฟ การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นแนวทางในการส่งเสริมการทำงานร่วมกันของชุมชน ท้องถิ่น กลุ่มชาติพันธุ์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในกระบวนการตัดสินใจนโยบาย สิ่งนี้จะช่วยเสริมการทำงานร่วมกันในสังคม การแบ่งปันความรู้และการอนุรักษ์วัฒนธรรม
- ให้ความรู้พื้นฐานกับเกษตรกร ผู้ผลิตกาแฟและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผลกระทบต่อกาแฟ แหล่งการเกิดก๊าซเรือนกระจกในขั้นตอนต่าง ๆ ของห่วงโซ่คุณค่าของกาแฟ และแนวทางการลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และก๊าซเรือนกระจกชนิดอื่น ๆ ในห่วงโซ่คุณค่าของกาแฟ
- ศึกษาการให้ประกาศนียบัตรผลผลิตกาแฟ และผลิตภัณฑ์จากกาแฟที่มีการลดก๊าซเรือนกระจก หรือมี Carbon footprint ต่ำ
- ใช้พลังงานทดแทน วัสดุและเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพในการใช้พลังงานสะอาด การคิดหาวิธีลดการใช้พลังงาน หรือใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพในห่วงโซ่คุณค่าของกาแฟ
- จัดทำแผนปฏิบัติการและแผนงานในการลดก๊าซเรือนกระจก

2. เพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่

- ส่งเสริมการใช้นวัตกรรม เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิต
- ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้กาแฟพันธุ์ดีที่ให้ผลผลิตสูง และมีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่

3. ลดต้นทุนการผลิต

- พัฒนาระบบการเกษตรแม่นยำสูงรองรับการผลิตกาแฟเชิงอุตสาหกรรม
- จัดทำ Zoning ของสภาพภูมิประเทศ สิ่งแวดล้อมที่มีความเหมาะสมและจำเพาะกับชนิดพันธุ์ของกาแฟ เพื่อลดปัญหาของโรค/การดูแลรักษา
- ส่งเสริมแนวทางการปลูกพืชผสมผสาน/Agroforestry เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ที่ดิน
- ขึ้นทะเบียนเกษตรกร และจัดทำฐานข้อมูลผู้ปลูกกาแฟ/กลุ่มเกษตรกร เพื่อบริหารจัดการปัจจัยการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ สู่การลดต้นทุนการผลิต
- ส่งเสริมการใช้นวัตกรรม เพื่อการลดต้นทุน
- ส่งเสริมให้เกษตรกรเก็บข้อมูลต้นทุนการผลิต และพัฒนาให้เกษตรกรมีความสามารถในการพิจารณาการลดต้นทุนการผลิตด้วยตนเอง
- ส่งเสริมการลดต้นทุนด้าน Logistic ในกระบวนการผลิต
- ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ วนเกษตรเพื่อการฟื้นฟูให้มีความสำคัญกับความสมบูรณ์ของดิน โดยให้มีการรบกวนดินให้น้อยที่สุด ลดสารเคมี การปลูกพืชคลุมดิน การคลุมดิน และการใช้อินทรีย์วัตถุ ดินที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการหมุนเวียนของสารอาหาร การกักเก็บน้ำและการดำรงชีวิตของจุลินทรีย์
- การบริหารจัดการน้ำ ส่งเสริมการอนุรักษ์น้ำและการใช้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านเทคนิคต่าง ๆ เช่น การกักเก็บน้ำฝนการปลูกพืชหมุนเวียนบริเวณบ่อน้ำเพื่อป้องกันการพังทลายของดินและเพิ่มการดูดซึมน้ำให้กับพืช
- การบำบัดน้ำเสียและนำกลับมาใช้ใหม่

4. เพิ่มผลผลิตกาแฟคุณภาพ

- เร่งเพิ่มสวนกาแฟมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง
- รวมกลุ่มผลิตกาแฟคุณภาพพรีเมียม มีมาตรฐานรองรับ
- ส่งเสริมการใช้นวัตกรรม เพื่อเพิ่มคุณภาพผลผลิต

5. เพิ่มพื้นที่ปลูกใหม่ที่มีศักยภาพ

- จัดทำเขตพื้นที่เป้าหมายที่มีศักยภาพ
- การกักเก็บคาร์บอน ต้นไม้มีบทบาทสำคัญในการแยกก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกจากชั้นบรรยากาศช่วยบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ระบบนิเวศที่มีต้นไม้หลากหลาย มีส่วนช่วยกักเก็บคาร์บอนทั้งในบรรยากาศและจากดิน

6. เพิ่มเสถียรภาพการผลิต

- สำรวจข้อมูลปริมาณความต้องการใช้เมล็ดกาแฟตามระดับชั้นต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการส่งเสริมการผลิตให้กับเกษตรกร
- ส่งเสริมการรวมกลุ่มผลิตกาแฟอุตสาหกรรม มีมาตรฐานการจัดการการผลิตที่เข้มแข็ง
- ส่งเสริมระบบการปลูกในรูปแบบของสัญญาการปลูกร่วมกับอุตสาหกรรมกาแฟระดับนานาชาติ
- จัดทำฉลากรับรองคุณภาพและมาตรฐานเมล็ดกาแฟที่ผ่านการตรวจสอบและมีการขึ้นทะเบียนพื้นที่ปลูกกับหน่วยงานราชการ สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ (TRACEABILITY) เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับตลาดรับซื้อทั้งในประเทศและต่างประเทศ

- ลดความขัดแย้งหรือผลกระทบที่เกิดจากขัดกันของนโยบายหรือกฎหมายที่ออกโดยหน่วยงานรัฐ เช่น กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างความร่วมมือและการทำงานระหว่างหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ
- ส่งเสริมแนวปฏิบัติที่ดีมีคุณธรรม อาทิ การจ่ายค่าจ้างที่เป็นธรรม หรือไม่ใช้แรงงานเด็ก
- ส่งเสริมบทบาทของผู้หญิงในอุตสาหกรรมกาแฟ เช่น ส่งเสริมสหกรณ์ที่ดำเนินงานโดยผู้หญิง การแก้ปัญหาและหาทางออกด้วยการมีมุมมองที่ส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศสภาพ
- เข้าถึงระบบการประกันพืชผลของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟ ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- จัดทำแผนปฏิบัติการและแผนงานในการลดก๊าซเรือนกระจก

ตารางที่ 20 แผนปฏิบัติการ: กลยุทธ์ที่ 1

ชื่อแผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	หน่วย	เป้าหมาย		หน่วยงานที่รับผิดชอบ	งบประมาณ (บาท)
			1 - 3 ปี (2568 - 2570)	4 - 8 ปี (2571 - 2575)		
1) หมู่บ้านผลิตกาแฟรายปี ที่มีคุณภาพและปลอดภัย	ชุมชนมีผลผลิต กาแฟที่มีคุณภาพ เพิ่มขึ้น	ร้อยละ	20	-	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	250,000
	จำนวนแปลงปลูก กาแฟที่ได้รับการ รับรอง PGS	แปลง	3	-		
2) พัฒนาการผลิตกาแฟโรบัส ตาคูณภาพ	แปลงต้นแบบ เทคโนโลยีการผลิต กาแฟโรบัสตาคู ณภาพ	แปลง	20	-	กรมวิชาการเกษตร ศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอำนาจเจริญ	1,151,916
3) การพัฒนากระบวนการผลิต และจัดการสารกาแฟโรบัสตาคู (จ.ประจวบคีรีขันธ์)	เกษตรกรผลิตสาร กาแฟคุณภาพ	ราย	50	-	สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานสภาเกษตรจังหวัด	765,200
4) การปลูกกาแฟครบวงจรภายใต้ การพัฒนากาแฟแห่งชาติ (จ.นครศรีธรรมราช)	พื้นที่ปลูกกาแฟ เพิ่มขึ้น	ไร่	500	-	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สภาเกษตรกรจังหวัดนครศรีธรรมราช	428,000
5) ส่งเสริมการขยายพื้นที่ปลูก กาแฟ	เกษตรกรได้รับการ อบรมการจัดการ สวนกาแฟ	ราย	300		สำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล	1,125,000
	พื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้น	ไร่	300			

6) ส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจรวบรวมและแปรรูปผลผลิตสารกาแฟโรบัสตาคุณภาพของสมาชิกเกษตรกร จังหวัดระนอง	เกษตรกรผลิตรายกาแฟโรบัสตาคุณภาพ	ราย	50	N.A.	สหกรณ์การเกษตรกระบือ	5,000,000
2. แผนงานพัฒนาเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (เพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่ ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มเสถียรภาพการผลิต)						
7) พัฒนาเกษตรกรสู่มืออาชีพโดยระบบเกษตรกรยั่งยืนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกิจกรรม การผลิตกาแฟโรบัสตาคุณภาพแบบครบวงจรในสวนยางพารา	จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	ร้อยละ	80	-	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอำนาจเจริญ	928,000
	จำนวนพื้นที่เกษตรกรยั่งยืนในโครงการ	ไร่	1,500	-		
8) ส่งเสริมการผลิตกาแฟโรบัสตาอย่างยั่งยืน	เกษตรกรต้นแบบการผลิตกาแฟในพื้นที่ครบวงจร	ราย	5	-	กรมวิชาการเกษตรศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพังงา	600,000
	เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้	ราย	100	-		
9) ระบบส่งเสริมเกษตรกรแบบแปลงใหญ่	เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	ร้อยละ	20	-	กรมส่งเสริมการเกษตรสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่	131,500
	ลดต้นทุน	ร้อยละ	20	-		
10) ระบบส่งเสริมเกษตรกรแบบแปลงใหญ่	เกษตรกร	ราย	45	-	กรมส่งเสริมการเกษตรสำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช	N.A.
	พื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาสู่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	ไร่	434	-		

11) ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกาแฟเพื่อความยั่งยืน	เกษตรกรมีความรู้และทักษะในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	ราย	30	-	กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี	50,500
12) ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกาแฟเพื่อความยั่งยืน	เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	ราย	40	-	กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัดอุดรธานี	50,000
13) ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกาแฟเพื่อความยั่งยืน	เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพ การพัฒนาคุณภาพ	ราย	60	-	กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร	93,000
14) การพัฒนาคุณภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจจังหวัดระนอง กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการแปรรูป การเพิ่มมูลค่าสินค้ากาแฟ	เกษตรกรผลิตกาแฟคุณภาพและแปรรูปสินค้ากาแฟเพื่อเพิ่มมูลค่า	ราย	200	-	กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัดระนอง	238,000
15) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกาแฟโรบัสตา เพื่อสร้าง อัตลักษณ์ในพื้นที่จังหวัดอุดรดิตถ์	เกษตรกรต้นแบบ	ราย	1	-	กรมวิชาการเกษตร สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2	820,530
	สวนกาแฟที่ได้รับมาตรฐาน GAP Organic	แปลง	10	-		
	พื้นที่เป้าหมายที่มีศักยภาพและจัดทำ Zoning	Zone	1	-		

	กลุ่มเกษตรกรผลิต กาแฟอาราบิก้า	กลุ่ม	1	-		
	เกษตรกรที่มีความรู้ การปลูกพืชแบบ ผสมผสาน	ราย	20	-		
16) การเพิ่มประสิทธิภาพการ ผลิตกาแฟอาราบิก้า เพื่อสร้าง อัตลักษณ์ในพื้นที่จังหวัด พิษณุโลก	เกษตรกรต้นแบบ	ราย	1	-	กรมวิชาการเกษตร สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2	820,530
	สวนกาแฟที่ได้รับ มาตรฐาน GAP Organic	แปลง	10	-		
	พื้นที่เป้าหมายที่มี ศักยภาพและจัดทำ Zoning	Zone	1	-		
	กลุ่มเกษตรกรผลิต กาแฟอาราบิก้า	กลุ่ม	1	-		
	เกษตรกรที่มีความรู้ การปลูกพืชแบบ ผสมผสาน	ราย	20	-		
17) การเพิ่มประสิทธิภาพและ ยกระดับการผลิตกาแฟคุณภาพ สู่ตลาดสากล (จ.ตาก)	จำนวนเกษตรกร ผู้ปลูกกาแฟ	ราย	120	-	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตาก สถานีพัฒนาที่ดินตาก สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก สภาเกษตรกรแห่งชาติ สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดตาก	1,061,360
	จำนวนแปลงที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ การเพิ่ม ประสิทธิภาพ และ การยกระดับการ ผลิตกาแฟคุณภาพสู่ ตลาดสากล	แปลง	12	-		

18) อบรมผู้นำกลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้าใจในการบริหารจัดการกาแฟที่มีประสิทธิภาพ (จ.แพร่)	จำนวนกลุ่มเกษตรกร	กลุ่ม	5	-	สำนักงานเกษตรอำเภอ หน่วยงานท้องถิ่น สภาเกษตรกรจังหวัด จ.ก.ส. สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ สมาพันธ์ SME	500,000
	จำนวนเกษตรกรต่อกลุ่ม	ราย	5	-		
19) พัฒนาศักยภาพผู้ผลิตกาแฟอาราบิก้าให้ได้มาตรฐานการผลิตกาแฟแบบครบวงจร (จ.ฉะเชิงเทรา)	กลุ่มเกษตรกรมีศักยภาพในการผลิตและจำหน่าย	กลุ่ม	N.A.	N.A.	สภาเกษตรกรจังหวัด	800,000
20) ปรับปรุงสายพันธุ์กาแฟโรบัสต้าโดยใช้ต้นต่อเดิม	ผลผลิตเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	20	20	สำนักงานเกษตรจังหวัด / สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด	175,200
	จำนวนเกษตรกร	ราย	50	50		
21) ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกาแฟเพื่อความยั่งยืน	เกษตรกรได้รับการอบรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาคุณภาพ	ราย	270		สำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล	270,000
22) สร้างเกษตรกรต้นแบบ	จำนวนเกษตรกรต้นแบบ	ราย	-	7	สำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล	700,000

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์และสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้ากาแฟและเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร

เป้าประสงค์

1. พัฒนาผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์ เพิ่มขีดความสามารถให้กับอุตสาหกรรมกาแฟ
2. ผลิตภัณฑ์กาแฟไทยได้มาตรฐาน มีการรับรองในระดับสากล
3. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์ เพิ่มขีดความสามารถให้กับอุตสาหกรรมกาแฟ
 - สนับสนุนการสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของอุตสาหกรรมแปรรูปกาแฟไทยให้มีอัตลักษณ์
 - สนับสนุนให้มีศูนย์เรียนรู้กลางการแปรรูปกาแฟแบบครบวงจร เป็นแหล่งเรียนรู้ แหล่งอบรม และพัฒนาบุคลากรและเป็นแหล่งถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการแปรรูป
 - การพัฒนาขีดความสามารถ SME/Young smart farmer ในการแปรรูปกาแฟของอุตสาหกรรมกาแฟไทย ให้ถึง Product/Marketing-Fit เช่น Arabica public cuppings หรือ Robusta public cuppings ปีละ 1 - 2 ครั้ง จัด Workshop ให้ความรู้ในการแปรรูปกาแฟ และอบรมการชิมกาแฟสำหรับเกษตรกร เพื่อให้สามารถนำกลับไปพัฒนากาแฟให้เป็นไปตามความต้องการของตลาด
2. ผลิตภัณฑ์กาแฟไทยได้มาตรฐาน มีการรับรองในระดับสากล
 - ส่งเสริมพัฒนาเพื่อการผลักดันผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เกิดจากอุตสาหกรรมกาแฟให้เป็นที่ยอมรับของตลาดสากล
 - ส่งเสริมกระบวนการแปรรูปกาแฟเข้าสู่ระบบ Zero Waste
 - จัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อให้ความรู้ พัฒนาผลิตภัณฑ์กาแฟ รวมทั้งตรวจสอบรับรองมาตรฐานแบบครบวงจร
3. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ
 - จัดทำฐานข้อมูลโรงงาน โรงคั่ว รวมไปถึงผลิตภัณฑ์กาแฟต่างๆ ให้ความสมบูรณ์ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการจำหน่ายในรูปแบบของ TRACEABILITY

ตารางที่ 21 แผนปฏิบัติการ: กลยุทธ์ที่ 2

ชื่อแผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	หน่วย	เป้าหมาย		หน่วยงานที่รับผิดชอบ	งบประมาณ (บาท)
			1 - 3 ปี (2568 - 2570)	4 - 8 ปี (2571 - 2575)		
1. แผนงานพัฒนาผู้ประกอบการเพิ่มขีดความสามารถให้กับอุตสาหกรรมกาแฟ						
1) ปรับปรุงกาแฟครัววงจร	จำนวนสมาชิกสหกรณ์เพิ่มขึ้น	ราย	-	N.A.	จังหวัดราชบุรี	6,000,000
2) การพัฒนาความเข้มแข็งและยกระดับคุณภาพมาตรฐานในการผลิตสินค้ากาแฟมีคุณภาพและมาตรฐานในจังหวัดอุดรธานี	จำนวนเกษตรกร	ราย	10	-	มหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดอุดรธานี	9,500,000
	ผลผลิตมีคุณภาพ	ร้อยละ	10	-		
	การพัฒนามาตรฐาน GMP	ร้อยละ	50	-		
	สนับสนุนกลุ่ม Young Smart Farmer/ SMEs	ราย	10	-		
3) โครงการยกระดับคุณภาพกาแฟสายย่อย เพื่อเศรษฐกิจชุมชน	ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพ	ราย	30	-	วิทยาลัยชุมชนสงขลา	50,000
	เกษตรกรต้นแบบ	ราย	2	-		
4) ยกระดับคุณภาพโรบัสตาพันธุ์พื้นเมืองและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้ปลูกกาแฟเทือกเขาบรรทัด อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง	จำนวนชุมชนที่ได้รับความรู้	ชุมชน	2	-	สภาเกษตรกรจังหวัดตรัง	380,000
	องค์ความรู้การยกระดับผลิตภัณฑ์กาแฟ	ชิ้นงาน	3	-		
	จำนวนเครื่องมือที่เป็นนวัตกรรมของชุมชน	เครื่องมือ	5	-		
5) โครงการ ส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตรปลอดภัย และเกษตร	กลุ่มเกษตรกรต้นแบบ การแปรรูปกาแฟครบวงจร	กลุ่ม	2	3	ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ	2,131,000

ชื่อแผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	หน่วย	เป้าหมาย		หน่วยงานที่รับผิดชอบ	งบประมาณ (บาท)
			1 - 3 ปี (2568 - 2570)	4 - 8 ปี (2571 - 2575)		
อินทรีย์ ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม กิจกรรม พัฒนาระบบการผลิตกาแฟมาตรฐานและการแปรรูปสร้างแบรนด์กาแฟศรีสะเกษ	เกษตรกรที่รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีฯ และนำไปใช้ประโยชน์	ร้อยละ	70	80		
	ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย (GI) กาแฟโรบัสตาศรีสะเกษ	ชนิด	1	-		
6) การพัฒนาขีดความสามารถของเกษตรกรและผู้ประกอบการกาแฟอาราบิก้าในจังหวัดเชียงรายตลอดห่วงโซ่อุปทาน	coffee start up	ราย	3	-	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	5,000,000
	เกษตรกรผู้ปลูกและแปรรูปกาแฟ	กลุ่ม	12	-		
7) อบรมส่งเสริมการรวมกลุ่มแปรรูปกาแฟครบวงจร (จ.แพร่)	จำนวนเกษตรกรรวมกลุ่ม	คน	25	-	กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอ หน่วยงานท้องถิ่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ	75,000
	จำนวนกลุ่มต่อปี	กลุ่ม	3	-		
8) การพัฒนาการรวมกลุ่มและเชื่อมโยงอุตสาหกรรม (Cluster)	จำนวนกลุ่ม ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ (1 กลุ่มมี 20 ราย)	กลุ่ม (Cluster)	2		ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	850,000
	ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมมีผลผลิตภาพเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10	ร้อยละ	80			

ชื่อแผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	หน่วย	เป้าหมาย		หน่วยงานที่รับผิดชอบ	งบประมาณ (บาท)
			1 - 3 ปี (2568 - 2570)	4 - 8 ปี (2571 - 2575)		
9) โครงการยกระดับสินค้าเกษตรสู่ เกษตรอุตสาหกรรม (กิจกรรม ยกระดับอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร โดยการเพิ่มขีดความสามารถนัก อุตสาหกรรมพันธุ์ใหม่)	ผู้ประกอบการสินค้า เกษตรแปรรูปได้รับการ พัฒนาระดับให้มียอด ความรู้	ราย	30		สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม	5,320,000 (เป้าหมาย พัฒนา ผู้ประกอบการ ทั้งหมด 30 ราย โดยมี การพัฒนา ผู้ประกอบการ อุตสาหกรรม กาแฟเข้าร่วม ด้วย 1 ราย)
2. ผลិតภัณฑ์กาแฟไทยได้มาตรฐาน มีการรับรองในระดับสากล						
10) การดำเนินการ Food Makerspace / Future Food Lab ในพื้นที่เมืองนวัตกรรมอาหารส่วน ขยายมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	ผลิตภัณฑ์ชากาแฟและ ผลิตภัณฑ์อาหารอื่น ได้รับการพัฒนา	ผลิตภัณฑ์/ปี	50 ผลิตภัณฑ์/ปี	50 ผลิตภัณฑ์/ปี	มหาวิทยาลัย แม่ฟ้าหลวง	200,000
	การแปรรูปผลิตภัณฑ์ชา กาแฟและผลิตภัณฑ์ อาหารอื่นเป็นผลิตภัณฑ์ ใหม่	ผลิตภัณฑ์/ปี	15 ผลิตภัณฑ์/ปี	15 ผลิตภัณฑ์/ปี		
	Q Arabica grader	คน	1	1		

ชื่อแผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	หน่วย	เป้าหมาย		หน่วยงานที่รับผิดชอบ	งบประมาณ (บาท)
			1 - 3 ปี (2568 - 2570)	4 - 8 ปี (2571 - 2575)		
	Q processing	คน	1	1		
	บุคลากรผู้เชี่ยวชาญสามารถถ่ายทอดความรู้	คน	10	10		
11) การพัฒนาพื้นที่ห้องปฏิบัติการและวิธีการสกัดสารสกัดมูลค่าสูงจากชาและกาแฟ เพื่อการแปรรูปในอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง	พื้นที่ห้องปฏิบัติการ	แห่ง	-	-	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	10,000,000
	ผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่แปรรูปจากสารสกัด	ผลิตภัณฑ์	-	-		
12) ส่งเสริมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกาแฟเพื่อความยั่งยืน	ผลิตกาแฟควบจนได้รับมาตรฐาน อย.	ผลิตภัณฑ์	N.A.	-	หน่วยงานภาครัฐ	300,000
13) พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากโดยระบบสหกรณ์ “กิจกรรมหลัก พัฒนากลไกการตลาดเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (ผลผลิตกาแฟโรบัสตาระนอง)”	จำนวนเกษตรกรเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	10	N.A.	สกต. จังหวัด ระนอง	5,000,000
	จำนวนผลิตภัณฑ์ใหม่เพิ่มขึ้น	ร้อยละ	10	N.A.		
	จำนวนผลิตภัณฑ์ใหม่	ผลิตภัณฑ์	2	N.A.		

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาด้านการตลาดโดยเน้นที่ตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าตลาดกาแฟคุณภาพและตลาดอัตลักษณ์ ด้วยความเชี่ยวชาญและนวัตกรรม

เป้าประสงค์

1. พัฒนาดตลาดและขยายตลาด
2. เพิ่มมูลค่าตลาดกาแฟ
3. พัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายเมล็ดกาแฟและผลิตภัณฑ์ทั้งในประเทศและระดับสากล
4. เกษตรกรได้ผลตอบแทนการผลิตที่เพียงพอ
5. สร้างเสถียรภาพตลาดกาแฟ
6. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาดตลาดและขยายตลาด
 - ถ่ายทอดความรู้ประโยชน์กาแฟที่เข้าใจง่ายเข้าถึงลูกค้าเฉพาะกลุ่ม
 - ขยายองค์ความรู้เรื่องมาตรฐานกาแฟพิเศษให้กว้างขึ้น โดยการเทียบเคียงกับสากล
 - พัฒนาโมเดลด้านการขยายตลาดเฉพาะกลุ่ม/ตลาดสินค้านวัตกรรม/การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม
 - พัฒนาดตลาดกาแฟคุณภาพทั้งระดับประเทศและระดับภูมิภาค แบ่งหมวดตามความต้องการในแต่ละตลาดเฉพาะกลุ่ม
 - จัดตั้งตลาดกลาง ตลาดภูมิภาค และตลาดชุมชนที่มีศักยภาพนานาชาติ
 - ศึกษา/วิเคราะห์/วิจัยเพื่อค้นหาแนวโน้มและโอกาสในการขยายตลาดส่งออกสินค้าเมล็ดและผลิตภัณฑ์กาแฟไปยังตลาดใหม่ ๆ ที่มีศักยภาพ
 - จัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจระหว่างผู้ผลิตเมล็ดกาแฟกับผู้ซื้อที่อยู่ในประเทศไทย
 - ผลิตและกำหนดมาตรฐานการค้าเมล็ดและผลิตภัณฑ์กาแฟตามตลาดสากล
2. เพิ่มมูลค่าตลาดกาแฟ
 - สร้างแบรนด์อิมเมจของไทย ให้เป็นรู้จักในระดับสากลเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว การพัฒนากาแฟสู่ธุรกิจเวชสำอางธุรกิจสุขภาพ
 - สร้างศูนย์เรียนรู้เกี่ยวกับกาแฟพิเศษโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ที่มีมาตรฐานระดับสากล ทำหน้าที่เป็นนักถ่ายทอดความรู้ การเป็นแหล่งพัฒนาทักษะเฉพาะมีรูปแบบการรับประกันสมรรถนะ
 - สนับสนุนกลุ่ม Young Smart Farmer/SMEs ที่เป็นผู้ดำเนินการผลิตกาแฟคุณภาพ/กาแฟพิเศษ พัฒนาขีดความสามารถทางธุรกิจ
 - จัดการประกวดเมล็ดกาแฟเพื่อกระตุ้นตลาดและประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ เพื่อเพิ่มการยอมรับในระดับโลกโดยการส่งเมล็ดกาแฟไทยไปทดสอบรสชาติในองค์การระดับสากล
 - ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเชิงนิเวศ สร้าง story เอกลักษณ์เฉพาะถิ่นกาแฟเพื่อสร้างมูลค่า
 - ส่งเสริมการตลาด/การท่องเที่ยวเชิงเกษตรนิเวศ/การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

- สร้างศูนย์เรียนรู้การผลิต/การคั่ว/การชิมกาแฟ ทั้งในรูปแบบศูนย์การท่องเที่ยว และศูนย์เชิงพาณิชย์ และยกระดับเป็นศูนย์ทดสอบนานาชาติ รองรับอาเซียน ทั้งนี้ควรส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในสวนกาแฟ หน่วยงานภาครัฐควรเป็นเชิงรุก เข้าถึงเกษตรกรตั้งแต่ระดับล่างจนถึงเกษตรกรขนาดใหญ่
 - สร้างความเชื่อมั่นกาแฟไทยในตลาดต่างประเทศเชิงมูลค่า/ภาพลักษณ์ของกาแฟไทย โดยการปฏิบัติการทางการตลาดมุ่งสู่นานาชาติ
 - การพัฒนาขีดความสามารถในความเชี่ยวชาญการเป็นนักการตลาดกาแฟ นักเชี่ยวชาญกาแฟระดับนานาชาติ
 - สร้างแบรนด์อิมเมจของไทย ให้เป็นที่รู้จักในระดับสากล โดยการเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว การพัฒนากาแฟสู่ธุรกิจเวชสำอางธุรกิจสุขภาพ
3. พัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายเมล็ดกาแฟและผลิตภัณฑ์ทั้งในประเทศและระดับสากล
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ผลิตกาแฟแบรนด์ไทยได้มีโอกาสนำสินค้าไปเปิดตลาดในต่างประเทศผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเข้าร่วมงานแสดงสินค้า กิจกรรม Road Show กิจกรรม Expo กิจกรรมจับคู่ธุรกิจ หรือการคัดเลือกกาแฟ เพื่อนำไปร่วมงานส่งเสริมการขายต่างประเทศ 1 - 2 งาน/ปี เป็นต้น
 - ผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์กาแฟในประเทศที่เป็นตลาดเป้าหมาย
 - ผลักดันให้มีการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมการค้ากาแฟขึ้นในประเทศที่เป็นตลาดเป้าหมาย
4. เกษตรกรได้ผลตอบแทนการผลิตที่เพียงพอ
- การขยาย contact farming ระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมและกลุ่มผู้ผลิต (สหกรณ์/สถาบันเกษตรกร)
 - ส่งเสริมให้เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตตามชั้นคุณภาพผ่านตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Marketplace) สำหรับการซื้อขายเมล็ดกาแฟ
 - จับกลุ่มธุรกิจระหว่างผู้ปลูกและผู้ซื้อทั้งในประเทศและต่างประเทศ
5. สร้างเสถียรภาพตลาดกาแฟ
- ส่งเสริมระบบมาตรฐาน/ศักยภาพของท้องถิ่น ในการขยายตลาดด้วยตนเอง การพัฒนาตลาดออนไลน์ของตนเอง
 - การยกระดับประเทศไทยเป็นศูนย์พัฒนาความเชี่ยวชาญทางกาแฟ และการพัฒนาอาชีพร้านค้ากาแฟระดับโลก เชื่อมโยงอาเซียนอย่างยั่งยืนโดยการร่วมมือของผู้ผลิต นักธุรกิจ ผู้บริโภค
6. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ
- ศึกษา ออกแบบ และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน/ระบบข้อมูลสารสนเทศ (IT) เพื่อจัดทำฐานข้อมูลด้านการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เข้าถึงได้ง่าย ทันสมัย
 - เพิ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านการตลาดกาแฟทั้งในประเทศและต่างประเทศ
 - ปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องการกาแฟทั้งระบบที่จัดเก็บและเผยแพร่โดยหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ให้มีความเป็นเอกภาพ มีความสมบูรณ์ถูกต้อง มีความชัดเจนทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึก และมีความทันสมัย พร้อมทั้งแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศดังกล่าวให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนำไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ วางแผน และตัดสินใจ
 - วิเคราะห์สถานการณ์เร่งด่วนที่เกี่ยวข้องกับกาแฟ พร้อมทั้งเผยแพร่ ชี้นำ และแจ้งเตือนให้ผู้มีส่วนได้เสียได้รับรู้ และปรับตัวรับกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต
 - สสำรวจและศึกษาวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับต้นทุนในการผลิตกาแฟตามชั้นระดับคุณภาพ/ความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกที่แตกต่างกัน

- จัดทำฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรและฐานข้อมูลทะเบียนสถาบันเกษตรกรให้มีความสมบูรณ์ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการจำหน่ายในรูปแบบของ TRACEABILITY

ตารางที่ 22 แผนปฏิบัติการ: กลยุทธ์ที่ 3

ชื่อแผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	หน่วย	เป้าหมาย		หน่วยงานที่รับผิดชอบ	งบประมาณ (บาท)
			1 - 3 ปี (2568 - 2570)	4 - 8 ปี (2571 - 2575)		
1. แผนงานพัฒนาตลาด เพิ่มมูลค่าตลาดกาแฟ ขยายตลาด พัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายเมล็ดกาแฟและผลิตภัณฑ์ ทั้งในประเทศและระดับสากล						
1) การยกระดับคุณภาพและสร้างมูลค่าเพิ่มกาแฟอาราบิก้าไทยเพื่อสร้างโอกาสการแข่งขันในตลาดโลกตลอดห่วงโซ่คุณค่า	พื้นที่ปลูกกาแฟอาราบิก้า (ยกระดับขีดความสามารถของเกษตรกรในการทำการเกษตรแบบผสมผสาน)	ไร่ละ	30	-	คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	30,000,000
2) การแปรรูปเพิ่มมูลค่าและพัฒนาเครือข่ายผู้ผลิตสู่ผู้จำหน่ายรายย่อยเฉพาะถิ่นพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	ผลิตภัณฑ์กาแฟคุณภาพ	ผลิตภัณฑ์	3	-	กรมวิชาการเกษตร สวพ. 3 และ สวพ. เครือข่าย ได้แก่ สวพ. เลย์ สวพ. ชัยภูมิ สวพ. อุดรธานี สวพ. หนองคาย	780,000 บาท/ปี
	เครือข่ายผู้ผลิตและผู้จำหน่ายกาแฟ	เครือข่าย	1	-		
3) การบริหารช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนจากงานวิจัยเชิงพื้นที่เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจในจังหวัดตรัง	เกษตรกรต้นแบบ	ราย	10	-	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สภาเกษตรกรจังหวัดตรัง สำนักงานเกษตรจังหวัดตรัง สำนักงานพาณิชย์จังหวัดตรัง สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดตรัง	400,000
	นวัตกรรมชุมชน	ชุมชน	3	-		
	รายได้ชุมชนเปลี่ยนแปลง	ไร่ละ	15	-		
4) การยกระดับชุมชนผู้ผลิตกาแฟโรบัสต้าเทือกเขาบรรทัดในเส้นทางท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ (จ.ตรัง)	สถานที่ที่มีการผลิตและมีการทดสอบคุณภาพ	พื้นที่	1	-	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สภาเกษตรกรจังหวัดตรัง สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดตรัง	500,000
	จำนวนผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ	ผลิตภัณฑ์	3	-		

	การขยายช่องทางการตลาด เมล็ดกาแฟและผลิตภัณฑ์กาแฟ	ช่องทาง	2	-	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัดตรัง	
5) การพัฒนาขีดความสามารถ ทางการตลาดของอุตสาหกรรม กาแฟสำเร็จรูปท้องถิ่น	จำนวนอุตสาหกรรมกาแฟที่ ได้รับการพัฒนา	กิจการ	10	-	มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนสุนันทา	600,000
	จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการ พัฒนา	ผลิตภัณฑ์	10	-		
6) การพัฒนาเสริมสร้างขีด ความสามารถในการแข่งขันสินค้า กาแฟอย่างยั่งยืน	มูลค่าตลาด	ร้อยละ	10	-	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดอุดรธานี	5,500,000
	สัดส่วนสินค้าผลิตภัณฑ์กาแฟ คุณภาพดี	ร้อยละ	10	-		
	ลดต้นทุนการผลิต	ร้อยละ	10	-		
7) การพัฒนามาตรฐานกาแฟ โรบัสตาระนองให้เป็นที่ยอมรับทั้งใน ประเทศและต่างประเทศ	ผลผลิตกาแฟโรบัสตาระนอง มีคุณภาพดี	ร้อยละ	10	-	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	5,000,000
8) การพัฒนาผลิตภาพเกษตร อุตสาหกรรมตามยุทธศาสตร์ เป้าหมาย (กาแฟ)	จำนวนกิจการที่ได้รับการ พัฒนาเพิ่มศักยภาพ	กิจการ	20	-	ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาคที่ 1 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	1,200,000
	กิจการที่เข้าร่วมมีเพิ่มผลิตภาพ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10	ร้อยละ	80	-		
2. แผนงานเกษตรกรได้ผลตอบแทนการผลิตที่เพียงพอ						
9) กาแฟราชบุรี	เกษตรกรชาวสวนกาแฟ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น	N.A.	-	N.A.	สหกรณ์จังหวัดราชบุรี	6,000,000
10) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิต กาแฟครบวงจร (จ.ลำปาง)	จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการสามารถพัฒนากาแฟ ให้ได้มาตรฐาน	คน	60	-	สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ	500,000

	จำนวนกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ สามารถพัฒนาคุณภาพให้ได้ มาตรฐาน	กลุ่ม	2	-		
11) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิต กาแฟอย่างครบวงจร (จ.แม่ฮ่องสอน)	จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการสามารถพัฒนาคุณภาพ ให้ได้มาตรฐาน	คน	100	-	สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ	1,800,000
12) ส่งเสริมศักยภาพกลุ่มเกษตรกร ผู้ปลูกกาแฟแปรรูปสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมด้วยนวัตกรรม สร้างสรรค์ (จ.สุโขทัย)	จำนวนเกษตรกรได้รับความรู้ เพื่อพัฒนาและยกระดับ เกษตรกรผู้นำธุรกิจเกษตร	ราย	2	-	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสุโขทัย สภาเกษตรกรจังหวัดสุโขทัย สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสุโขทัย	500,000
	จำนวนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้รับความรู้เพื่อพัฒนาและ ยกระดับเกษตรกรผู้นำธุรกิจ เกษตร	กลุ่ม	2	-		
13) การบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกร ผู้ปลูกกาแฟโรบัสตา	เกษตรกรเข้าร่วมอบรม การพัฒนากระบวนการกลุ่ม	ราย	50	-	สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด	75,600
14) ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลง ใหญ่	เกษตรกรรวมกลุ่ม	กลุ่ม	1	-	สำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล	350,000

3. แผนงานสร้างเสถียรภาพตลาดกาแฟ						
15) ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มผู้ส่งออกสินค้าเกษตรภายในประเทศ (จ.แพร่)	จำนวนกลุ่มเกษตรกรชาวสวนกาแฟในตำบล	กลุ่ม	1	-	สำนักงานเกษตรอำเภอ หน่วยงานท้องถิ่น สภาเกษตรกรจังหวัด จ.ก.ส. สาขาอำเภอ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด	180,000
	จำนวนตำบล	ตำบล	3	-		
16) การสื่อสารการตลาดกับวิถีใหม่สู่การพัฒนากาแฟในสังคมโลก	จำนวนโครงการ	โครงการ	8	-	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ภาคีการศึกษาและภาคเอกชน	9,555,000
	ความพึงพอใจโครงการ	ร้อยละ	85	-		
17) ส่งเสริมการสื่อสารการตลาดกาแฟไทยเพื่อความยั่งยืน	ความรู้ความเข้าใจในการสร้างมูลค่ากาแฟแต่ละสาย การรับรู้ตราสินค้าและใช้สินค้าอย่างต่อเนื่อง กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดตราสินค้าเฉพาะสินค้าประเภทกาแฟ	กลุ่ม	1	-	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	2,800,000
4. แผนงานพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ						
18) การสำรวจพันธุ์ แหล่งผลิต และแปรรูปกาแฟในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	แผนที่ฐานข้อมูลการกระจายตัวของพันธุ์ และแหล่งผลิตกาแฟและแปรรูปกาแฟที่มีศักยภาพในพื้นที่ 11 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	ฐานข้อมูล	1	-	กรมวิชาการเกษตร สวพ. 3	450,000
19) พัฒนาระบบข้อมูลกาแฟ	เกษตรกร	ราย	1,500		สำนักงานเกษตรจังหวัดสุล	30,000

20) การสร้างระบบเตือนภัยและ คาดการณ์ผลผลิตกาแฟโรบัสตา ระดับ microclimate เพื่อสร้าง ห่วงโซ่ทางเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น ของชาวสวนกาแฟโรบัสตา จ.ชุมพร	ฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกกาแฟ โรบัสตา	ฐาน	1	-	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	1,850,000
	ระบบเตือนภัยและคาดการณ์ ผลผลิต	ระบบ	1	-		
	คู่มือการใช้ระบบเตือนภัยและ คาดการณ์ผลผลิต	เล่มคู่มือ	1	-		
21) การค้นหาอัตลักษณ์กาแฟระนอง ด้วยกระบวนการวิจัย เพื่อจัดทำกาแฟ มาตรฐานคุณภาพพิเศษ (รวมกายภาพ รสชาติ และวัฒนธรรม)	ฐานข้อมูล	ชุด	1	N.A.	วิทยาลัยชุมชนระนอง	9,000,000
	สรุปรายงานการวิจัย	ชุด	1	N.A.		

กลยุทธ์ที่ 4 เสริมสร้างศักยภาพการวิจัยและพัฒนาการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพิ่มคุณค่า มูลค่ากาแฟตลอดห่วงโซ่คุณค่า

เป้าประสงค์

1. พัฒนาด้านการผลิต
2. พัฒนาด้านการตลาด
3. พัฒนาด้านการแปรรูป
4. การสนับสนุนและขับเคลื่อนงานวิจัย

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาด้านการผลิต
 - ส่งเสริมการวิจัยพันธุ์กาแฟที่ให้ผลผลิตสูง ทนทานโรค ทนแล้ง ลักษณะตามความต้องการของตลาด และเกษตรกร
 - วิจัยเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิต คุณภาพและลดต้นทุนการผลิต (การตัดแต่ง อัตราปุ๋ยที่เหมาะสม ระบบน้ำ สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง การป้องกันโรคและแมลง เครื่องจักรกลการเกษตรและเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว) พร้อมกับพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรแม่นยำ (precision farming) เพื่อลดการใช้ทรัพยากร และเข้าสู่การผลิตแบบ Zero Waste
 - วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีด้านการติดตามการคาดการณ์ระบบเตือนภัยที่เป็นระดับ microclimate
 - วิจัยและพัฒนาระบบพยากรณ์ผลผลิตเพื่อป้องกันและกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาในกรณีที่เกิดความเสียหายต่อกาแฟอันเนื่องมาจากภัยพิบัติในรูปแบบต่าง ๆ รวมไปถึงการพัฒนา application ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย
 - การพัฒนาพืชด้วยเทคโนโลยีการปรับแต่งจีโนม (genome technology)
2. พัฒนาด้านการตลาด
 - ส่งเสริมการวิจัยนวัตกรรมเพื่อรองรับการเพิ่มคุณค่าและมูลค่ากาแฟตลอดห่วงโซ่คุณค่า
 - วิจัยและพัฒนาตลาดเดิมและตลาดใหม่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและร่วมมือกับต่างประเทศ
3. พัฒนาด้านการแปรรูป
 - วิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และเครื่องมือแปรรูปกาแฟ
 - ส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันโดยใช้ BCG Economy
4. การสนับสนุนและขับเคลื่อนงานวิจัย
 - สร้างนักวิจัยที่มีศักยภาพเพื่อรองรับการสร้างศูนย์กาแฟอัจฉริยะ
 - ร่วมมือและแลกเปลี่ยนความรู้ด้านวิชาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ รวมไปถึงพันธุ์กาแฟ กับองค์กรจากต่างประเทศ
 - การสร้างสรรค์ระบบวิชาการเพื่อการติดตามและประเมินการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบเชิงพาณิชย์

- ศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาและส่งเสริมแนวทางปฏิบัติที่ดี อาทิ การปลูกกาแฟในป่า ส่งเสริมให้คนอยู่ร่วมกับป่าไม้ตัดต้นไม้ไม่เผาป่า รวมทั้งการดูแลสุขภาพประชาชนเพื่อลดปัญหามลพิษทางอากาศ (pm2.5)

ตารางที่ 23 แผนปฏิบัติการ: กลยุทธ์ที่ 4

ชื่อแผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	หน่วย	เป้าหมาย		หน่วยงานที่รับผิดชอบ	งบประมาณ (บาท)
			1 - 3 ปี (2568 - 2570)	4 - 8 ปี (2571 - 2575)		
1. พัฒนาด้านการผลิตและการตลาด						
1) การคัดเลือกพันธุ์กาแฟอาราบิก้าเพื่อรับรองและจดทะเบียนสายพันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่สูงของประเทศไทย	สายพันธุ์ที่มีคุณภาพพิเศษเหมาะสมสำหรับพื้นที่สูง	สายพันธุ์	-	1-2	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	5,000,000
	สัดส่วนสินค้าผลิตภัณฑ์กาแฟคุณภาพดี	ร้อยละ	-	10		
2) การพัฒนาสายพันธุ์และระบบการผลิตสำหรับการปลูกกาแฟในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	สายพันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่ปลูกภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	สายพันธุ์	-	2	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)	6,000,000
3) การปรับปรุงพันธุ์กาแฟเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	กาแฟพันธุ์ใหม่ที่ให้ผลผลิตสูง คุณภาพดี	พันธุ์	1	2	กรมวิชาการเกษตร (สวส. และ ศวส.)	23,945,900

4) เพิ่มมูลค่าสินค้ากาแฟพรีเมียม อัตลักษณ์เพื่อการรับรองสิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์	แปลงเกษตรกรต้นแบบ การผลิตกาแฟ พรีเมียมและโรงงาน แปรรูปต้นแบบในพื้นที่ จังหวัดยุทธศาสตร์	แปลง เกษตรกร ต้นแบบ	-	10	กรมวิชาการเกษตร (กวป. และ ศวพ./ศวส.)	1,165,000
	เกษตรกรต้นแบบเพิ่ม	ราย	-	10		
	เครือข่าย RFE (Research-Farmer- Entrepreneur Network) ในพื้นที่ พร้อมส่งเสริม ผู้ประกอบการต้นแบบ การผลิตกาแฟพรีเมียม	เครือข่าย	-	6		
5) การพัฒนาศักยภาพการผลิตกาแฟ โรบัสต้าอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับเขต ภาคใต้ตอนล่าง	แปลงต้นแบบ	แปลง	N.A.	-	กรมวิชาการเกษตร (ศวพ.ยะลา/ศวพ.สงขลา)	1,300,000
	กลุ่มต้นแบบ	กลุ่ม	N.A.	-		
6) การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้าง อัตลักษณ์แหล่งกาแฟเฉพาะถิ่นพื้นที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	แหล่งกาแฟอัตลักษณ์	แหล่ง	-	3	กรมวิชาการเกษตร (ศวพ.3/ ศวพ.เลย/ ศวพ.ชัยภูมิ/ ศวพ. หนองคาย/ ศวพ.อุดรธานี)	1,400,000
7) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต กาแฟอาราบิก้า เพื่อสร้างอัตลักษณ์ใน พื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง	แปลงต้นแบบ	แปลง	N.A.	N.A.	กรมวิชาการเกษตร (ศวพ.2/ ศวพ.ตาก/ ศวพ.พิษณุโลก/ศวพ. อุตรดิตถ์)	820,530
8) การพัฒนาตรวจสอบเอกลักษณ์ ของเมล็ดกาแฟแต่ละสายพันธุ์และ กระบวนการโดยใช้เทคนิค Synchrotron Infrared microspectroscopy	จำนวนผลงานตีพิมพ์	บทความ	1	-	สถาบันวิจัย แสงซินโครตรอน (องค์การมหาชน)	1,000,000
	องค์ความรู้ฐานข้อมูล กาแฟ	เรื่อง	2	-		

9) การศึกษาและวิเคราะห์อัตลักษณ์เชิงเคมีของผลิตภัณฑ์เมล็ดกาแฟไทยเพื่อยกระดับมาตรฐานสู่สากล	ข้อมูลอัตลักษณ์เชิงเคมีของผลิตภัณฑ์กาแฟไทยจากแต่ละพื้นที่	ชนิด	1	-	สถาบันวิจัย แสงซินโครตรอน (องค์การมหาชน)	4,000,000
	กิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อเพิ่มมูลค่าทางการตลาด	ครั้ง	2	-		
10) การออกแบบและพัฒนาเครื่องคั่วเมล็ดกาแฟอัตโนมัติ เพื่อกำหนดเอกลักษณ์และรสชาติของกาแฟด้วยเทคโนโลยีซินโครตรอน	ต้นแบบเครื่องคั่วเมล็ดกาแฟแบบอัตโนมัติ	ผลิตภัณฑ์ต้นแบบ	1	-	สถาบันวิจัย แสงซินโครตรอน (องค์การมหาชน)	3,000,000
	องค์ความรู้และปัจจัยในการคั่วเมล็ดกาแฟที่ส่งผลต่อกลิ่นและรสชาติ	เรื่อง	1	-		
11) วิจัยและพัฒนาคำแนะนำการจัดการดินและธาตุอาหารในการผลิตกาแฟอาราบิก้า	เทคโนโลยีในการจัดการดิน และธาตุอาหารในกาแฟ	เทคโนโลยี	-	1	กรมวิชาการเกษตร (สวส.)	5,444,700
12) วิจัยและพัฒนาคำแนะนำการจัดการดินและธาตุอาหารในการผลิตกาแฟโรบัสต้า	เทคโนโลยีในการจัดการดิน และธาตุอาหารในกาแฟ	เทคโนโลยี	-	-	กรมวิชาการเกษตร (สวส.)	5,444,700
13) ศึกษาแบบการจัดการดินเพื่อการผลิตกาแฟพันธุ์อาราบิก้าในระบบเกษตรอินทรีย์ในกลุ่มดินร่วน	รูปแบบการจัดการดิน	รูปแบบ	-	1	กรมวิชาการเกษตร (สวพ.1)	720,000
14) วิจัยการจัดการน้ำเพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของกาแฟอาราบิก้า	เทคโนโลยีในการจัดการน้ำในกาแฟ	เทคโนโลยี	-	1	กรมวิชาการเกษตร (สวส.)	5,061,000

15) วิจัยการจัดการน้ำเพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของกาแฟโรบัสตา	เทคโนโลยีในการจัดการน้ำในกาแฟ	เทคโนโลยี	-	-	กรมวิชาการเกษตร (สวส.)	5,061,000
16) การหาปริมาณการใช้ น้ำของกาแฟพันธุ์อะราบิกา	ค่าปริมาณการใช้ น้ำของกาแฟอะราบิกา	องค์ความรู้ และฐานข้อมูล	N.A.	-	กรมชลประทาน	440,000
17) การศึกษารอยเท้าคาร์บอนและรอยเท้า น้ำในกระบวนการการผลิตเมล็ดกาแฟโรบัสตา	ปริมาณการกักเก็บและการปลดปล่อยคาร์บอน การใช้ น้ำ และธาตุอาหารในกระบวนการผลิตเมล็ดกาแฟโรบัสตา	ฐานข้อมูล	1	-	กรมวิชาการเกษตร (สวส.)	6,235,500
18) การศึกษารอยเท้าคาร์บอนและรอยเท้า น้ำในกระบวนการการผลิตกาแฟอะราบิกา	ปริมาณการกักเก็บและการปลดปล่อยคาร์บอน การใช้ น้ำ และธาตุอาหารในกระบวนการผลิตเมล็ดกาแฟอะราบิกา	ฐานข้อมูล	1	-	กรมวิชาการเกษตร (สวส.)	6,235,500
19) ทดสอบและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตเพื่อเพิ่มมาตรฐานคุณภาพกาแฟเฉพาะพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมเฉพาะพื้นที่	เทคโนโลยี	3	-	กรมวิชาการเกษตร (สวพ.3/ ศวพ.เลย/ ศวพ.ชัยภูมิ/ ศวพ.หนองคาย/ ศวพ.อุดรธานี)	850,000
	จำนวนแหล่งผลิตที่ได้รับการรับรองมาตรฐานแหล่งผลิต GAP และอินทรีย์	แปลง	10	-		
20) โครงการการจัดการเทคโนโลยีการผลิตกาแฟในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี	ผลผลิตกาแฟคุณภาพที่ดีและได้ผลผลิตสูง	กิโลกรัม/ไร่	N.A.	-	กรมวิชาการเกษตร (ศวพ.อุดรธานี)	300,000
21) โครงการพัฒนาเกษตรกรสู่มืออาชีพ โดยระบบเกษตรกรมัยยั่งยืนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรม	ร้อยละของจำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถพึ่งพา	ร้อยละ	80	-	กรมวิชาการเกษตร (ศวพ.อำนาจเจริญ)	928,000

การผลิตกาแฟโรบัสตาคุณภาพแบบครบวงจรในสวนยางพารา	ตนเอง ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ในครัวเรือน					
	จำนวนพื้นที่เกษตรกรที่ยั่งยืนในโครงการเพิ่มขึ้น	ไร่	1,500	-		
22) วิจัยและพัฒนาการปลูกกาแฟโรบัสตาร่วมกับไม้ยืนต้นเพื่อผลิตเป็นสินค้าชุมชนในอำเภอคลองหอยโข่งจังหวัดสงขลา	ผลงานวิจัยด้านการปลูก การแปรรูป และการตลาด	เรื่อง	N.A.	-	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	7,000,000
	ศูนย์การเรียนรู้การผลิตกาแฟโรบัสตาร่วมกับไม้ยืนต้นแบบครบวงจร	ศูนย์	N.A.	-		
	เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	ราย	N.A.	-		
23) การพัฒนาแอปพลิเคชันในการจัดการดิน ปุ๋ยน้ำ เพื่อการพัฒนาการปลูกกาแฟคุณภาพ	แอปพลิเคชันในการจัดการดิน ปุ๋ยน้ำ	แอปพลิเคชัน	-	1	กรมวิชาการเกษตร (สวส.)	3,000,000
24) โครงการวิจัย การพัฒนาฐานข้อมูลการปลูกกาแฟในประเทศไทย	ฐานข้อมูล	ฐานข้อมูล	1	-	กรมวิชาการเกษตร (สวส.)	20,000,000
25) ระบบตรวจสอบและติดตามสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการปลูกกาแฟด้วยเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง	นวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการจัดการต้นทุนการผลิตกาแฟโรบัสตา	เรื่อง	N.A.	-	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา)	500,000

26) วิจัยและพัฒนาพืชสวนอุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มผลิตภาพทางการเกษตรและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ โครงการวิจัยย่อยนวัตกรรม การแปรรูปกาแฟและโกโก้คุณภาพและการใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้สู่ระบบการพัฒนาเกษตรหมุนเวียน	ต้นแบบผลิตภัณฑ์ใหม่	ผลิตภัณฑ์	8	-	กรมวิชาการเกษตร (กวป.)	7,000,000
	เทคโนโลยีต้นแบบ กระบวนการ การหมัก และการบ่ม	กระบวนการ	4	-		
	เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์เดิม สู่กาแฟพิเศษและโกโก้ คุณภาพ	ร้อยละ	25	-		
27) การใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตรสนับสนุนธุรกิจปิดวงจรจากทรัพยากรฐานชีวภาพ (Closed Loop Bio-Economy) และ ศูนย์บ่มเพาะ (Waste Incubation center)	กลุ่มสหกรณ์ได้รับการ การสนับสนุนการวิจัย ถ่ายทอดและพัฒนา ผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือ ใช้จากภาคการเกษตร	กลุ่ม	2	-	กรมวิชาการเกษตร (กวป.)	114,000,000
	ศูนย์กลางพัฒนาขีด ความสามารถ	แห่ง	1	-		
2. พัฒนาด้านการแปรรูป						
28) การพัฒนาอาหารฟังก์ชันประเภท กาแฟพร้อมดื่มผสมสารสกัด CBD	องค์ความรู้การพัฒนา ผลิตภัณฑ์กาแฟพร้อม ดื่มผสมสารสกัด CBD และวิธีวิเคราะห์ปริมาณ CBD	เรื่อง	1	-	กรมวิทยาศาสตร์บริการ (วศ.)	1,300,000
29) การพัฒนากาแฟคุณภาพพิเศษด้วย กระบวนการแปรรูปภายใต้โรงเรือน อัจฉริยะ	นวัตกรรม	เรื่อง	2	-	มหาวิทยาลัย เชียงใหม่	3,000,000

30) การพัฒนาเครื่องจักรด้านกระบวนการผลิตและการปลุกกาแฟเพื่อลดการนำเข้าเครื่องจักรจากต่างประเทศ	นวัตกรรม	ระบบ	1	-	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย	10,000,000
31) การพัฒนาคุณภาพกาแฟด้วยนวัตกรรมการแปรรูปสมัยใหม่เพื่อมุ่งสู่อุตสาหกรรมกาแฟพิเศษในเขตภาคเหนือตอนบน	เกษตรกรต้นแบบการผลิตกาแฟพิเศษโดยใช้นวัตกรรม	ราย	20	-	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย	15,000,000
	เกษตรกรผู้ปลูก/แปรรูปที่เข้าร่วมโครงการ	ราย	200	-		
	เว็บไซต์เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาอุตสาหกรรมกาแฟ	เว็บไซต์	1	-		
32) นวัตกรรมต้นแบบการปลุกกาแฟและการแปรรูปกาแฟชัญญูมิเชิงสุขภาพ	นวัตกรรมต้นแบบการปลุกกาแฟและการแปรรูปเชิงสุขภาพ	นวัตกรรม	-	1	มหาวิทยาลัย ราชภัฏชัญญูมิ	8,000,000
	การยกระดับเศรษฐกิจชุมชน	ร้อยละ	-	10		
33) การพัฒนาวิธีวิเคราะห์ทดสอบทางห้องปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ชาและกาแฟ	วิธีวิเคราะห์ทดสอบคุณภาพชาและกาแฟ	วิธี	-	3	มหาวิทยาลัย แม่ฟ้าหลวง	5,000,000
	ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ชาและกาแฟที่ได้รับการตรวจวิเคราะห์คุณภาพ	ตัวอย่าง	-	200		

	เกษตรกร ผู้ประกอบการที่ได้รับ ผลการตรวจวิเคราะห์ มีการปรับปรุง ผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้น	ราย	-	10		
34) การพัฒนาหลักสูตร Tea & Coffee Fovorist และชุดทดสอบกลิ่น (Flavor toolkit) ของไทย สำหรับการควบคุมคุณภาพชาและกาแฟ	จำนวนหลักสูตร	หลักสูตร	1	-	มหาวิทยาลัย แม่ฟ้าหลวง	3,000,000
	ชุดทดสอบกลิ่น	ชุด	N.A.	-		
35) นวัตกรรมกาแฟสำเร็จรูปเพื่อสุขภาพเสริมสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพจากสมุนไพรไทยและไอโซฟลาโวนจากจมูกถั่วเหลืองสำหรับผู้สูงอายุ	องค์ความรู้การพัฒนา ผลิตภัณฑ์กาแฟ สำเร็จรูปเพื่อสุขภาพ	เรื่อง	1	-	มหาวิทยาลัย สวนดุสิต	940,000
	กระบวนการผลิตกาแฟ สำเร็จรูปเพื่อสุขภาพ	กระบวนการ ผลิต	1	-		
	ผลิตภัณฑ์กาแฟ สำเร็จรูปเพื่อสุขภาพ	ผลิตภัณฑ์	1	-		
	อนุสิทธิบัตร	อนุสิทธิบัตร	1	-		
36) นวัตกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจ หมุนเวียน (Circular Economy) ใน การฟื้นฟูดินเค็มด้วยไบโอชาร์จากกาก กาแฟเพื่อส่งเสริมผลผลิตและเพิ่ม มูลค่าการปลูกแคนตาลูปในพื้นที่ดิน เค็มจังหวัดสุพรรณบุรี	กระบวนการที่ เหมาะสมในการผลิต ไบโอชาร์จากกากกาแฟ เพื่อฟื้นฟูดินเค็ม	กระบวนการ	1	-	มหาวิทยาลัย สวนดุสิต	700,000
	ผลิตภัณฑ์ต้นแบบ ไบโอชาร์จากกากกาแฟ เพื่อฟื้นฟูดินเค็ม	ผลิตภัณฑ์	1	-		

37) ผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มทางเลือกจากเปลือกเชอร์รี่ บำรุงสุขภาพ prebiotic-probiotic detox ปลอดภัย สาระพืช และโลหะหนัก	ผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มทางเลือกจากเปลือกเชอร์รี่	ผลิตภัณฑ์	2	-	กรมวิชาการเกษตร (สวส.)	500,000
---	---	-----------	---	---	------------------------	---------

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาด้านการบริหารจัดการที่ทันสมัย สมรรถนะสูงบนฐานธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์

1. ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย/กฎระเบียบที่จำกัดขีดความสามารถในการแข่งขันของกาแฟไทย
2. ส่งเสริมปัจจัยสนับสนุนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกาแฟไทย

แนวทางการพัฒนา

1. ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย/กฎระเบียบที่จำกัดขีดความสามารถในการแข่งขันของกาแฟไทย
 - ทบทวน ปรับปรุง และแก้ไขกฎหมาย/ระเบียบให้เอื้อต่อการพัฒนากาแฟทั้งระบบ โดยเฉพาะการอำนวยความสะดวกในการส่งออก
 - ทบทวน ปรับปรุง และแก้ไขกฎหมาย/ระเบียบเพื่อส่งเสริมหรือเอื้อต่อการลงทุน/การตั้งโรงงานอุตสาหกรรมภายในประเทศ
 - ทบทวน ปรับปรุง และแก้ไขกฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดขอบเขตพื้นที่ป่าให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง/สถานการณ์ในปัจจุบัน
 - ทบทวน ปรับปรุง มาตรการด้านกฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการลักลอบนำเข้าเมล็ดกาแฟแบบผิดกฎหมายอย่างจริงจัง
 - การใช้เทคโนโลยีดาวเทียมในการดูแลพื้นที่ปลูกกาแฟ/ทำลายป่า
 - ข้อกำหนดด้านการนำเข้าสินค้าที่มีส่วนในการตัดไม้ทำลายป่า EUDR (EU Deforestation Regulation)
2. ส่งเสริมปัจจัยสนับสนุนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกาแฟไทย
 - ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์กาแฟอัจฉริยะ (coffee excellent center) ในพื้นที่ผลิตหลักเพื่อเชื่อมโยงข้อมูล องค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันวิจัยกับภาคเกษตรกรและธุรกิจเอกชน
 - ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งห้องปฏิบัติการทดสอบและรับรองคุณภาพเมล็ดและผลิตภัณฑ์กาแฟตามมาตรฐานที่ยอมรับในระดับสากล สามารถให้บริการในระดับนานาชาติ
 - ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งสถาบันการศึกษาเฉพาะทางด้านกาแฟในประเทศไทยที่ได้มาตรฐานและมีการรับรอง
 - ส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานกลางสามารถบริหารเงินรายได้เพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน
 - ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนพัฒนากาแฟไทย เพื่อวิจัย พัฒนา แก้ไขปัญหาสินค้ากาแฟอย่างครบวงจร และ สร้างรายได้ อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อเกษตรกรตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทั้งระบบ
 - ขับเคลื่อนโครงการความร่วมมือในการสร้างองค์ความรู้ระหว่างประเทศทั้งทางภาครัฐและเอกชน
 - เชื่อมโยงและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศทางด้านต่าง ๆ อาทิ การผลิต การแปรรูป การตลาด การนำเข้า - ส่งออก การเตือนภัย การพยากรณ์ผลผลิต การกระจายผลผลิต
 - การสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายในห่วงโซ่คุณค่าของกาแฟให้เกิดการรวมกลุ่มที่มีพลังในการพัฒนาและการเจรจาทางการค้า

- ปรับปรุงฐานข้อมูลของไทยให้สามารถเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลในระดับโลก เพื่อเชื่อมโยงตลาดกาแฟไทยและกาแฟโลก (ควรให้มีการปรับปรุงเป็นระยะ ๆ และควรส่งเสริมการนำฐานข้อมูลที่ได้มาประยุกต์ใช้เชื่อมโยงกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งทางภาครัฐและเอกชน เพื่อช่วยในการประมาณการผลิต การกระจายผลผลิตและการพัฒนาผลผลิตและได้บทวิเคราะห์ภาพรวมของ Value Chain
- ติดตามประเมินผลในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม 4.0 เพื่อการเชื่อมโยงผลงานการวิจัยด้านกาแฟของไทยให้นำไปใช้ให้เกิดมูลค่าเพิ่ม
- ขยายฐานความร่วมมือ MOU กับต่างประเทศเพิ่มขึ้นโดยใช้กลไก ASEAN และเครือข่ายพร้อมทั้งฐานความร่วมมือจากคู่ค้าผ่านผู้ประกอบการของประเทศ
- ผลิตและพัฒนาผู้เชี่ยวชาญทั้งทางด้านการผลิต แปรรูป และตลาดเพื่อรองรับอุตสาหกรรมกาแฟของไทย
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีทุกภาคส่วนในการสร้างธรรมาภิบาลในอุตสาหกรรมกาแฟไทย
- การนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมเพื่อยกระดับการบริหารจัดการกาแฟของหน่วยงานภาครัฐให้มีความทันสมัยและแข่งขันกับต่างประเทศได้
- สำรวจและสร้างฐานข้อมูลการผลิตกาแฟทั้งระบบตั้งแต่ต้นน้ำ ถึง ปลายน้ำ โดยให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอุตสาหกรรมกาแฟและสถานการณ์ตลาดกาแฟโลก

ตารางที่ 24 แผนปฏิบัติการ: กลยุทธ์ที่ 5

ชื่อแผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	หน่วย	เป้าหมาย		หน่วยงานที่รับผิดชอบ	งบประมาณ (บาท)
			1 - 3 ปี (2568 - 2570)	4 - 8 ปี (2571 - 2575)		
1. แผนงานปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย/กฎระเบียบที่จำกัดขีดความสามารถในการแข่งขันของกาแฟ						
1) ทบทวนมาตรการด้านการค้าและภาษีนำเข้า และ ส่งออก เพื่อ เพิ่มขีดความสามารถด้านการบริหารวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ให้แก่อุตสาหกรรมในประเทศ	การปรับปรุงกฎระเบียบ	ครั้ง	3	-	กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	950,000
2) การบริหารสำนักงานเลขานุการในการขับเคลื่อนแผนพัฒนากาแฟ (ติดตาม ประสาน และเชื่อมโยงผลงานวิจัยต่างๆไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ต่าง ๆ	การจัดประชุม	ครั้ง/ปี	5 ครั้ง/ปี	8 ครั้ง/ปี	คณะอนุกรรมการพืชสวน คณะทำงานพืชกาแฟ กรมวิชาการเกษตร	600,000
2. แผนงานส่งเสริมปัจจัยสนับสนุนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกาแฟไทย						
3) โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	จำนวนแหล่งน้ำในไร่นาได้รับการก่อสร้าง	บ่อ	40,000	-	กรมพัฒนาที่ดิน	720,000,000
4) กิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจในการเล็กริโศคกาแฟไทยคุณภาพ	จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ	คน/ปี	50 คน/ปี	-	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	N.A.
5) การประชุมเครือข่ายชาและกาแฟประเทศไทย ครั้งที่ 2	ผู้เข้าร่วมกิจกรรม	คน	150	-	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	1,000,000
	ฐานข้อมูลผู้ผลิต ผู้ประกอบ ชาและกาแฟ	ฐานข้อมูล	2	-		

6) 2 nd Tea and Coffee International Symposium	ผู้เข้าร่วมกิจกรรม	คน	-	300	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	2,000,000
	เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาชาและกาแฟ	เครือข่าย	-	5		
7) การสร้างความร่วมมือในประเทศและต่างประเทศ	ความร่วมมือ MOU กับสถาบัน/หน่วยงานกาแฟภายใน/ต่างประเทศ	เครือข่าย	2	2	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	500,000
8) การเพิ่มมูลค่าและสร้างความยั่งยืนให้กับกาแฟไทยตลอดห่วงโซ่คุณค่า	แหล่งเรียนรู้ชุมชนกาแฟ	แห่ง	-	N.A.	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	5,000,000
	รายได้เฉลี่ยของชุมชนเพิ่มขึ้น	N.A.	-	N.A.		
9) การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้การผลิตกาแฟครบวงจรเฉพาะถิ่นในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	ศูนย์การเรียนรู้กาแฟเฉพาะถิ่น	ศูนย์	-	5	กรมวิชาการเกษตร ศวพ.3 และ ศวพ.เครือข่าย ได้แก่ ศวพ.เลย ศวพ.ชัยภูมิ ศวพ.อุดรธานี ศวพ.หนองคาย	1,580,000 บาทต่อปี
	เกษตรกรต้นแบบผู้นำการผลิตกาแฟในพื้นที่	ราย	-	5		
	เครือข่ายคนรักกาแฟในพื้นที่	เครือข่าย	-	5		
10) การจัดงานกิจกรรมเทศกาลกาแฟโรบัสตา (จังหวัดชุมพร)	ความพึงพอใจนักท่องเที่ยว	ร้อยละ	60	-	สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดชุมพร	500,000
11) ศูนย์เรียนรู้กาแฟครบวงจร	ศูนย์กลางการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการผลิต การแปรรูป	ศูนย์	-	-	จังหวัดสตูล	500,000

12) ประกวดสุดยอดกาแฟไทย	เมล็ดกาแฟที่ผ่าน เกณฑ์การประเมิน	ตัวอย่าง	180	-	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ สมาคมและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจกาแฟ	1,000,000
-------------------------	-------------------------------------	----------	-----	---	---	-----------

11. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 11.1 สถาบันเกษตรกร มีความเข้มแข็ง คุณภาพชีวิตดีขึ้นอย่างยั่งยืน
- 11.2 เกษตรกรสามารถผลิตกาแฟคุณภาพที่มีเอกลักษณ์ มาตรฐานระดับสากล เป็นที่รู้จักและยอมรับ ทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ
- 11.3 ผลผลิตกาแฟเพียงพอกับความต้องการของอุตสาหกรรมกาแฟ
- 11.4 สามารถพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของการค้ากาแฟคุณภาพในภูมิภาคอาเซียน

12. การขับเคลื่อนแผนพัฒนากาแฟแห่งชาติ

เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนพัฒนากาแฟแห่งชาติ เป็นไปตามเป้าประสงค์ จะต้องได้รับการสนับสนุนจาก คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กำหนดนโยบายการพัฒนากาแฟอย่างเป็นระบบ และขับเคลื่อน กำกับ ดูแล ติดตามการดำเนินแผนงาน หรือโครงการภายใต้แผนพัฒนากาแฟให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคณะอนุกรรมการพืชสวนและคณะทำงานพืชกาแฟ

13. ปัจจัยความสำเร็จของแผนพัฒนากาแฟแห่งชาติ

ปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้การขับเคลื่อนแผนพัฒนากาแฟ พ.ศ. 2568 – 2575 บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณ การทำงานในลักษณะบูรณาการของผู้เกี่ยวข้อง ระหว่างองค์กรเกษตรกรผู้ประกอบการ/ โรงงานแปรรูป และหน่วยงานของรัฐ

ภาคผนวก

คำสั่งคณะกรรมการพืชสวน
ที่ ๑ /๒๕๖๒
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพืชกาแฟ

ตามคำสั่งคณะกรรมการพืชสวน ที่ ๓/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพืชกาแฟ ไว้แล้ว นั้น

เนื่องจากที่ประชุมคณะกรรมการพืชสวน ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๒ ได้มีมติเห็นชอบให้ปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการพืชกาแฟ โดยให้มีผู้แทนครบทุกภาคส่วน เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ดังนั้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๓ ของคำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๕/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบมติคณะกรรมการพืชสวน ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๒ จึงยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการพืชสวน ที่ ๓/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ และแต่งตั้งคณะกรรมการพืชกาแฟขึ้นใหม่ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร ที่ได้รับมอบหมาย	ประธานคณะกรรมการ
๒. ผู้แทนกรมการค้าต่างประเทศ	คณะกรรมการ
๓. ผู้แทนกรมการค้าภายใน	คณะกรรมการ
๔. ผู้แทนกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	คณะกรรมการ
๕. ผู้แทนกรมศุลกากร	คณะกรรมการ
๖. ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน	คณะกรรมการ
๗. ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร	คณะกรรมการ
๘. ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์	คณะกรรมการ
๙. ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	คณะกรรมการ
๑๐. ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	คณะกรรมการ
๑๑. ที่ปรึกษากรมวิชาการเกษตรด้านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	คณะกรรมการ
๑๒. นายกสมาคมกาแฟไทย	คณะกรรมการ
๑๓. นายกสมาคมกาแฟและชาไทย	คณะกรรมการ
๑๔. นายกสมาคมบาริสต้าไทย	คณะกรรมการ
๑๕. ผู้อำนวยการฝ่ายกิจการเกษตร บริษัท ควอลิตี้ คอฟฟี่ โปรดักท์ส จำกัด	คณะกรรมการ
๑๖. กรรมการผู้จัดการ บริษัท คอฟฟี่แมน อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล จำกัด	คณะกรรมการ
๑๗. ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรรอยสะแกเกิดพัฒนา จำกัด	คณะกรรมการ
๑๘. ประธานกรรมการสหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัดชุมพร จำกัด	คณะกรรมการ
๑๙. ผู้แทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนวนเกษตรอินทรีย์เชียงราย	คณะกรรมการ

- ๒ -

๒๐. ผู้แทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มกาแพบ้านถ้ำสิงห์	คณะทำงาน
๒๑. ผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการ สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร	คณะทำงาน
๒๒. ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร	คณะทำงาน
๒๓. ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่
สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร	คณะทำงาน
๒๔. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร	คณะทำงานและเลขานุการ
๒๕. ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๖. หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร	คณะทำงาน
และผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ปรับปรุงยุทธศาสตร์กาแพให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลง
 ๒. พิจารณาปรับปรุงนโยบายของการนำเข้ากาแพเพื่อผลิตเป็นสินค้าส่งออก เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถพัฒนาการผลิตและมีวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรมอย่างเพียงพอ และเกษตรกรขายผลผลิตได้ในราคาเป็นธรรม
 ๓. พิจารณาหาแนวทางในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบต่าง ๆ ตลอดจนแนวทางควบคุมดูแล การนำเข้าเพื่อมิให้มีผลกระทบต่อราคากาแพในประเทศ และทำให้กาแพไทยมีโอกาสในการแข่งขันในตลาดโลกได้
 ๔. ให้คณะทำงานพืชกาแพมีกำหนดวาระในการดำรงตำแหน่ง ๓ ปี
 ๕. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายอนันต์ สุวรรณรัตน์)
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานอนุกรรมการพืชสวน

คำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์
ที่ 5/2550

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพืชสวน

ตามคำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ที่ 7/2546 ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2546 ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพืชสวนไปแล้ว นั้น

เพื่อให้การดำเนินงานในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาพืชสวนและผลิตภัณฑ์พืชสวนเป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. 2522 และมติการประชุมคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ครั้งที่ 2/2550 เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2550 จึงให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ดังกล่าวข้างต้น และแต่งตั้งคณะกรรมการพืชสวนขึ้นใหม่ ประกอบด้วย

1. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธานคณะกรรมการ
2. รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อนุกรรมการ
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาการผลิต	
3. ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์	อนุกรรมการ
4. ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม	อนุกรรมการ
5. ผู้แทนกระทรวงคมนาคม	อนุกรรมการ
6. ผู้แทนกระทรวงการคลัง	อนุกรรมการ
7. ผู้แทนสำนักงบประมาณ	อนุกรรมการ
8. ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	อนุกรรมการ
9. อธิบดีกรมชลประทาน หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
10. อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
11. อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
12. อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
13. เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
14. ผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตร
และอาหารแห่งชาติ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ

/15. ผู้อำนวยการ

-2-

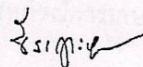
✓ 15. ผู้อำนวยการองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
✓ 16. นายเปรมปรี ฌ.สงขลา	อนุกรรมการ
✓ 17. รศ.ดร.พีรเดช ทองอำไพ	อนุกรรมการ
✓ 18. นายสุธรรม วิชชุไตรภพ (ประธานมูลนิธิชาวสวนทุเรียน)	อนุกรรมการ
✓ 19. นายอภัยคุณ วิเศษชัยศรี	อนุกรรมการ
✓ 20. นายกสมาคมผู้ประกอบการพืชผัก ผลไม้ไทย	อนุกรรมการ
21. นายกสมาคมพืชสวนแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
✓ 22. ผู้ทรงคุณวุฒิ 1 คน (ที่ประธานแต่งตั้ง) (นายกสมาคมชาวสวนทุเรียน)	อนุกรรมการ
23. ผู้แทนเกษตรกร 1 คน (ที่ประธานแต่งตั้ง)	อนุกรรมการ
24. ผู้แทนภาคเอกชน 1 คน (ที่ประธานแต่งตั้ง)	อนุกรรมการ
✓ 25. อธิบดีกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการและ
เลขาธิการ
✓ 26. ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขาธิการ

โดยให้คณะอนุกรรมการดังกล่าว มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. เสนอนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และแผนดำเนินการเพื่อพัฒนาและแก้ไข ปัญหาพืชสวนและผลิตภัณฑ์จากพืชสวนครบวงจร
2. กำกับ ดูแล ติดตามการปฏิบัติงาน และรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการ นโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์
3. แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับพืชสวน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐

(ศาสตราจารย์ อีระ สุตะบุตร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

กรมวิชาการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เลขที่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร
กรุงเทพฯ 10900